

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д.
Соколац за период 01.01-31.12.2020. године**

Број: РВ062-21

Бања Лука, 27.01.2022. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја.....	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	5
	Извјештај о ревизији усклађености	5
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	8
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ.....	11
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)	12
	1. Увод	12
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја	13
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола	13
	4. Набавке	19
	5. Припрема и доношење производно-финансијског плана	21
	6. Финансијски извјештаји	23
	6.1. Биланс успјеха	23
	6.1.1. Приходи	23
	6.1.2. Расходи	28
	6.1.3. Финансијски резултат	32
	6.2. Биланс стања.....	33
	6.2.1. Пословна актива.....	33
	6.2.2. Пасива.....	49
	6.2.3. Ванбилансна евиденција	56
	6.3. Биланс токова готовине	57
	6.4. Временска неограниченост пословања	57
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе	57
	6.6. Напомене уз финансијске извјештаје.....	58

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац који обухвата Биланс стања – Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31. децембар 2020. године, Биланс успјеха – Извјештај о укупном резултату у периоду и Биланс токова готовине – Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу Основ за мишљење са резервом, финансијски извјештаји Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац, истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2020. године, финансијску успјешност и токове готовине за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 - 2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу Одговорност ревизора. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етичким кодексом, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше ревизијско мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора.

Као што је наведено под тачкот 3. извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2020. године у Јавном предузећу шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац није организован и извршен у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза, јер код појединих шумских газдинстава пописне листе о извршеном натуралном (количинском) попису нису сачињене у два примјерка и исте нису овјерене и датиране од стране овлаштеног лица (члан 17. став 8.), у комисије за попис именована су и лица која рукују имовином (члан 14. став 1.), дио имовине није пописан (члан 4. став 2.), а за дио пописане имовине није извршено усклађивање књиговодственог са стварним стањем (члан 25. наведеног правилника).

Као што је наведено под тачком 6.1.1. извјештаја:

Приходи и финансијски резултат (добитак) текућег периода су прецијењени у износу од 538.130 КМ, јер признавање прихода по основу властитих учинака, донација, усклађивања залиха учинака и финансијских прихода није вршено у складу са Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 14.) и МРС 20 - Рачуноводство државних давања и објелодањивања државних помоћи (параграф 12). Такође, по наведеном основу су потцијењена резервисања за трошкове обнављања природних богатстава у износу од 83.773 КМ

и пасивна временска разграничења - одложени приходи и примљене донације у износу од 100.000 КМ, а прецијењена активна временска разграничења у износу од 187.262 КМ, улагања на туђим некретнинама у износу од 57.075 КМ, залиха учинака у износу од 41.301 КМ и потраживања из специфичних послова у износу од 68.719 КМ.

Као што је наведено под тачком 6.1.2. извјештаја:

Расходи и обавезе по основу затезних камата и трошкова принудне наплате су потцијењени, финансијски резултат (добитак) текућег периода је прецијењен у износу од 265.460 КМ, јер нису евидентирани расходи и обавезе у периоду настанка, по основу рјешења о принудној уплати Пореске управе Републике Српске, што није у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи 27 и 28).

Као што је наведено у тачкама 6.1.2. и 6.2.2.3. извјештаја:

Надокнада за развој неразвијених дијелова општина за 2020. годину, мање је обрачуната у најмањем износу од 337.836 КМ, јер код највећег броја шумских газдинстава приликом обрачуна у основицу није узета реализација шумских дрвних сортиментата на пању тј. у дубећем стању, што није у складу са чланом 89. став (6) Закона о шумама. По наведеном основу потцијењени су трошкови и обавезе по основу надокнада за развој неразвијених дијелова општина, а прецијењен финансијски резултат (добитак) текуће године за исти износ.

Као што је наведено под тачком 6.2.1.1. извјештаја:

Прецијењени су расходи амортизације у износу од 280.570 КМ (прецијењени у износу од 316.252 КМ, а потцијењени у износу од 35.682 КМ), исправка вриједности нематеријалне имовине у износу од 251.904 КМ, исправка вриједности грађевинских објеката и опреме за обављање дјелатности у износу од 28.666 КМ, а потцијењени финансијски резултат (добитак) текућег периода за 280.570 КМ, добитак ранијих година за 389.532 КМ и губитак ранијих година за 118.578 КМ, јер, амортизација на шумскопривредне основе (у текућој и ранијим годинама), није системски алоцирана на трошкове амортизационог износа ове имовине током њеног корисног вијека, што није у складу са МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 97). Такође, вршен је обрачун амортизације на улагања у рачунарски програм који није дат у употребу, што није у складу са Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 1. и 2.) а за поједине грађевинске објекте мање је обрачуната амортизација, што није у складу са захтјевима МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 55).

По основу неискњижавања из пословних књига шумскопривредних основа којима је истекао период важења, њихова набавна и исправка вриједности су прецијењене за износ од 2.336.623 КМ), што није у складу са МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 112 б).

Прецијењена је нематеријална имовина у припреми и пасивна временска разграничења (одложени приходи и примљене донације) за износ од 338.615 КМ, као и трошкови улагања у развој за 18.101 КМ, а потцијењен добитак текуће године за 18.101 КМ, јер почетно признавање нематеријалне имовине у припреми (запреминске и сортиментне таблице и студија о потенцијалима осталих шумских производа) није вршено у складу са МРС 38 - Нематеријална имовина (параграф 24), односно средство није вредновано по набавној вриједности, тј. у вриједности извршених услуга.

Прецијењена су улагања у туђу имовину у износу од 226.478 КМ и финансијски резултат (добит) текућег периода у износу од 226.478 КМ, а потцијењени трошкови одржавања за исти износ, јер се наведена улагања односе на трошкове текућег одржавања путева сходно члану 4. став (11) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица.

Као што је наведено под тачком 6.2.1.2. извјештаја:

Потраживања од купаца и исправка вриједности потраживања су прецијењена због ненаплативости у износу од најмање 5.000.000 КМ, јер није извршен престанак признавања у складу са МСФИ 9 – Финансијски инструменти (параграф 3.2.3).

Мање је исказана корекција потраживања и расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања у износу од најмање 160.600 КМ, а више финансијски резултат (добитак) текућег периода, јер потраживања која нису наплаћена у периоду од годину дана на дан билансирања нису процијењена са становишта њихове наплативости, сходно Правилнику о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 9).

Као што је наведено под тачком 6.2.2.3. извјештаја:

Прецијењене су остале дугорочне обавезе, а потцијењене остале краткорочне обавезе за износ од 1.218.953 КМ, јер обавезе по основу емитованих дугорочних хартија од вриједности (обвезница) које на плаћање доспијевају у наредној години нису класификоване као краткорочне финансијске обавезе, што није у складу са чланом 29. став (14) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачком 6.3. извјештаја:

Биланс токова готовине није сачињен у складу са захтјевом МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 17) и чланом 16. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, јер нису исказани приливи готовине из активности финансирања у износу од 12.000.000 КМ.

Као што је наведено под тачкама 6.4, 6.5. и 6.6. извјештаја:

Напомене уз финансијске извјештаје Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац не садрже додатне информације и објелодањивања у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја и осталих Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Временска неограниченост пословања

Јавно предузеће шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац је објелоданило у Напоменама уз финансијске извјештаје да су финансијски извјештаји састављени на начелу сталности пословања.

Кључна питања ревизије

Кључна питања ревизије су она питања која по нашем професионалном мишљењу, су била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја за годину која се завршава на дан 31. децембар 2020. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије финансијских извјештаја као цјелине, а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу Основ за мишљење са резервом нема других питања која треба објавити у извјештају о ревизији.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима и Међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале усљед преваре и грешке, одговарајућа објелодањивања релевантних информација у Напоменама уз финансијске извјештаје, одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих усљед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола, који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 27.01.2022. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Негативно мишљење

Уз ревизију финансијских извјештаја Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац за 2020. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, због значаја питања наведених у пасусу Основ за негативно мишљење, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац за 2020. годину нису, у свим материјално значајним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за негативно мишљење

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. извјештаја:

Надзорни одбор именовано је вршиоца дужности директора и вршиоце дужности извршних директора са којима су закључени уговори о правима и обавезама који су истовремено и уговори о раду на период од два мјесеца (почевши од 15.04.2019. године). Управа предузећа (директор и извршни директори) није именована путем јавног конкурса, како је прописано чланом 11. став (1) Закона о јавним предузећима и чланом 17, 18. и 19. Статута Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац.

Именовање осам вршиоца дужности директора организационих дијелова Јавног предузећа није вршено путем јавног конкурса, како је прописано чланом 20. Статута Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац.

У Јавном предузећу шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац, код појединих организационих дијелова признат је прековремени рад за одређени број запослених, без претходно донесене одлуке послодавца, што није у складу са чланом 36. став (1) Колективног уговора и чланом 60. Закона о раду.

Обрачун и исплата стимулације за поједине запослене није у складу са чланом 3. став (2) Правилника о увећању основне плате запослених ЈПШ „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац.

Као што је наведено под тачком 4. извјештаја:

Јавно предузеће шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац за набавку заштитне опреме, лаптоп рачунара, образаца отпремног исказа, услуга сјече и извоза случајних ужитака, дијелова и сервисирања трактора, израде и одржавања електричних инсталација, GPS уређаја за праћење возила, ситног алата, инвентара, потрошног материјала, замјена електроинсталација, ГПС уређаја, сјемена и заштитне опреме, провођење процедура набавки извршило је кроз дијелење

предмета набавке, што није у складу са чланом 15. став (6) Закона о јавним набавкама.

Захтјев за достављање понуда, у поступцима набавке путем конкурентског захтјева у најмањем износу од 61.830 KM, није упућен на минимално три адресе, што није у складу са чланом 88. став (1) Закона о јавним набавкама.

За набавку интегралног информационог система Агенцији за јавне набавке није достављен Извјештај о поступку јавне набавке, а на веб-страници нису објављени основни елементи уговора о набавци, што није у складу са чланом 75. став (1) и (2) Закона о јавним набавкама.

У Јавном предузећу шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац, код појединих организационих дијелова не постоје евиденције реализације уговора кроз јединствени регистар уговора, како је прописано чланом 22. став (7) Правилника о измјенама и допунама правилника о јавним набавкама услуга и радова у шумарству и надзору над њиховим извођењем.

Као што је наведено под тачком 6.1.2. извјештаја

Обрачун минулог рада за сваку навршену годину радног стажа није вршен у складу са чланом 69. став (1) тачка (1) и чланом 66. став (2) Колективног уговора за запослене у ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац.

У Јавном предузећу шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац поједини организациони дијелови су вршили исплате накнада комисијама, што није у складу са члановима 72-79. Колективног уговора за запослене у ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац, а за поједине раднике донешена су Рјешења о увећању основне плате, што није у складу са чланом 69. Колективног уговора за запослене у ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац, као и чланом 2. став (2) Правилника о увећању основне плате запослених ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац.

Уговори о дјелу закључени су са више лица за послове за која су систематизована радна мјеста, што није у складу са чланом 205. Закона о раду.

Путни налози нису попуњавани у складу са Уредбом о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске.

Као што је наведено под тачком 6.2.1.2. извјештаја:

Наплата од купаца за испоручене шумске дрвне сортименте није вршена у складу са одредбама закључених уговора. Проведене активности по основу продаје значајним дијелом нису вршене у складу са чланом 8. Одлуке о начину и условима продаје шумских дрвних сортимената, које се односе на испуњење услова код потписивања уговора, испоруке шумских дрвних сортимената, праћења динамике испоруке, рокова наплате потраживања и активирања инструмената обезбјеђења плаћања. Сходно наведеном, на дан биланса остала су ненаплаћена доспјела потраживања у износу од 17.582.430 KM (од чега су сумњива и спорна 10.139.820 KM) углавном од купаца шумских дрвних сортимената, од којих је значајан износ ненаплатив, због окончаних извршних судских поступака и пресуда, стечајних поступака, као и да већи број правних лица/дужника не постоји у судском регистру.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и

информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац.

Бања Лука, 27.01.2022. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- 1) попис имовине и обавеза организује и обавља у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,
- 2) помоћна евиденција основних средстава успостави на начин да се омогући појединачно обухватање имовине по средствима како би се свако средство могло пописати, те идентификовати потенцијално обезвређење, сходно члану 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске,
- 3) приходи и потраживања од уговора са купцима након почетног признавања од продаје учинака, као и расходи/губици по основу умањења вриједности потраживања од купаца признају у складу са захтјевима МФСИ 15 - Приходи од уговора с купцима (параграф 108), а приходи од премија, субвенција и дотација признају у складу са захтјевима МРС 20 - Рачуноводство државних давања и објелодањивања државних помоћи,
- 4) приходи по основу отписаних потраживања признају у моменту наплате у складу са чланом 55. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике,
- 5) трошкови и припадајуће обавезе утврђене по рјешењима Пореске управе Републике Српске признају у обрачунском периоду у којем су настали у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи 27 и 28),
- 6) признавање нематеријалне имовине у припреми врши у складу са МРС 38 - Нематеријална имовина (параграфи 24 и 112.б) и Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I. тачка 1.) и да се иста класификује у складу са чланом 3. став (11 и 12) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица, а обрачун амортизације системски алоцира на трошкове током корисног вијека трајања конкретног средства у складу са МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 97),
- 7) некретнине, постројења, опрема признају и вреднују у складу са захтјевима МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема и другим релевантним МРС/МСФИ и да се исте евидентирају у складу са чланом 4. став (6, 7, 8 и 11) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица, а обрачун амортизације на некретнине постројења и опрему врши у складу са захтјевом МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 55),
- 8) инвестиционе некретнине признају и вреднују у складу са МРС 40- Инвестиционе некретнине (параграф 5) и Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 3.),
- 9) станови и друге стамбене јединице који се по уговорима додијељују радницима на коришћење за вријеме вршења службене дужности без плаћања закупнине, признају у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 6) и Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 2.), а признавања и вредновање станова који могу бити

предмет откупа по Закону о приватизацији државних станова дефинисати рачуноводственом политиком Јавног предузећа,

- 10) код свих организационих дијелова успостави вођење класе 9 - Обрачун трошкова и учинака у складу са Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 7.) и чланом 64. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике,
- 11) изврши свеобухватна анализа сумњивих и спорних потраживања у погледу њихове наплативости, и донесу одговарајуће одлуке о даљем поступању сходно МСФИ 9 – Финансијск и инструменти (параграф 3.2.3) и у складу са Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 3.),
- 12) врши процјена исхода судских спорова и евидентирају могући ефекти на финансијске извјештаје по основу признавања резервисања и промјене резервисања у складу са захтјевима параграфа 36-39 и 59-62 МРС 37 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина,
- 13) дугорочне обавезе које на плаћање доспијевају у наредној години класификују као краткорочне обавезе у складу са чланом 29. став (14) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике,
- 14) у Билансу токова готовине новчани приливи и одливи презентују у складу са захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине и Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике,
- 15) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују и додатне информације у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја и осталих Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Препоруке везане за усклађеност пословања

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- 1) приликом провођења поступака јавних набавки поштују чланови 15. став (6), 70. став (2), 75. став (1) и (2), 87. став (3), 88. став (1) Закона о јавним набавкама, као и члан 6. Правилника о поступку додјеле уговора о услугама из Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама и члан 22. став (7) Правилника о измјенама и допунама правилника о јавним набавкама услуга и радова у шумарству и надзору над њиховим извођењем,
- 2) изради Шумарски програм Републике Српске у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде,
- 3) продаја шумских дрвних сортимената врши у складу са чланом 8 Одлуке о начину и условима продаје шумских дрвних сортимената у погледу услова испоруке и уговарања продаје, наплата потраживања врши у складу са роком дефинисаним по уговору, а у случају неплаћања, правовремено предузму законске мјере наплате које ће искључити могућност застаре потраживања,
- 4) прековремени рад призна у складу са чланом 36. став 1) Колективног уговора, као и чланом 60. Закона о раду, као и да увећања основне плате путем стимулација врши у складу са члановима 3, 4. и 5. Правилника о увећању основне плате,

- 5) обрачун минулог рада врши у складу са чланом 69. став (1) тачка (1) Колективног уговора, накнаде плата исплаћују у складу са члановима 72-79 Колективног уговора, а увећања основне плате врше у складу са чланом 69. Колективног уговора, као и чланом 2. став (2) Правилника о увећању основне плате,
- 6) путни налози попуњавају у складу са Одлуком о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,
- 7) уговори о дјелу закључују у складу са чланом 205. Закона о раду,
- 8) обрачун надокнаде за развој неразвијених дијелова општине са које потичу продати шумски дрвни сортименти врши у складу са чланом 89. став (6) Закона о шумама,
- 9) обавеза по основу накнаде за коришћење шуме и шумског земљишта у својини Републике (средства за просту репродукцију) издвајају и користе у складу са чланом 89. ставовима (1 и 4) Закона о шумама.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о шумама,
- Закон о раду,
- Закон о јавним предузећима,
- Закон о привредним друштвима,
- Закон о јавним набавкама,
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске,
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске,
- Закон о доприносима,
- Закон о порезу на доходак,
- Закон о професионалној рехабилитацији, оспособљавању и запошљавању инвалида,
- Статут Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац,
- Колективни уговор за запослене у ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац,
- Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у ЈПШ "Шуме Републике Српске" а.д. Соколац,
- Правилник о увећању основне плате запосленима у ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац,
- Уговор о коришћењу шума и шумског земљишта у својини Републике Српске,
- Одлука о начину и условима продаје шумских дрвних сортимената,
- Уредба о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Шуме и шумско земљиште на територији Републике Српске су природна добра од општег интереса која уживају посебну бригу и заштиту Републике Српске и у својини су Републике Српске и других правних и физичких лица. Законом о шумама („Службени гласник Републике Српске” број 75/08, 60/13 и 70/20) дефинисани су политика и планирање, управљање и газдовање шумама и шумским земљиштем и друга питања од значаја за шуму и шумско земљиште ради унапређења и одрживог коришћења шума и шумског земљишта у Републици Српској. Шумама и шумским земљиштем у својини Републике Српске газдује Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Дио дјелатности од општег интереса у области шумарства обавља Јавно предузеће шумарства „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац (у даљем тексту: Јавно предузеће) чији је оснивач Влада Републике Српске и које је организовано као друштво капитала-акционарско друштво у складу са Законом о јавним предузећима.

Јавно предузеће је са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде закључило Уговор о коришћењу шума и шумског земљишта у својини Републике Српске укључујући и обавезу одржавања (од 20.11.2009. године) и Анекс уговора (од 25.03.2014. године). Уговор је закључен на период од 50 година у ком периоду је кориснику шума омогућено да може да гради објекте који су у функцији одрживог коришћења шума и шумског земљишта (шумске камионске путеве и сл.). Према наведеном уговору обавезе корисника шума и шумског земљишта су заштита и чување шума од негативних утицаја, производња и продаја шумских сортимента, узгојне мјере којима се обезбјеђује заштита екосистема, уређење и унапређење стања у предатим и новим сјеменским објектима, планско и одрживо коришћење производних потенцијала шума, унапређење еколошких и функционалних функција шума, ажурно вођење евиденција и информисање о коришћењу свеукупних ресурса који су предмет овог уговора, одржавање граничних ознака између шума у својини Републике и приватних шума, интегрална заштита и одрживо коришћење дивљачи и осталих производа шуме и сарадња са научним и другим организацијама.

Народна скупштина Републике Српске је донијела Стратегију развоја шумарства, која представља основу за израду Шумарског програма Републике (основни документ којим се предвиђа учеснички, свеобухватан и трајан процес планирања, спровођења, праћења и вредновања шумарске политике са циљем постизања одрживог газдовања шумама свих облика својине заједно са акционим планом за његово провођење) чиме су у значајној мјери одређене и будуће активности Јавног предузећа. Газдовање шумама се врши на основу донесених шумскопривредних основа, којима се одређују основни правци развоја шумарства, по свим сегментима, на одређеном шумскопривредном подручју, за период од десет година. Јавно предузеће обавља и послове заштите, чувања и коришћења шума у приватној својини којима управљају њихови власници. Јавно предузеће води Катастар шума и шумског земљишта који садржи податке о површинама, залихама свеобухватне дрвне масе и запремински прираст. Обавеза Јавног предузећа је обезбјеђење финансијских средстава за просту репродукцију шума у висини која не може бити мања од 10% вриједности продатих шумских сортиментата утврђеној по цијенама у шуми на пању, по цјеновнику корисника шума и шумског земљишта у својини Републике Српске.

Газдовање шумама и шумским земљиштем која су у саставу шумскопривредних подручја и подручја крша, Јавно предузеће обавља преко својих организационих дијелова шумских газдинстава (у даљем тексту: ШГ) Бања Лука, Оштрељ-Дринић, Панос, Бинач, Градишка, Добој, Зеленгора, Чемерница, Врбања, Мајевица, Лисина, Ботин, Јахорина, Приједор, Рибник, Сјемећ, Романија, Дрина, Маглић, Борја, Височник, Вучевица, Горица, Трескавица, Клековача-Потоци и Милићи, као и Центра за газдовање кршом (у даљем тексту: ЦГК), Истраживачко-развојног и пројектног центра (у даљем тексту: ИРПЦ), Центра за сјеменско-расадничку производњу (у даљем тексту: ЦСРП), Шумарске куће Огњиште (у даљем тексту: ШК Огњиште) и Дирекције Јавног предузећа (у даљем тексту: Дирекција).

Органи управљања и руковођења Јавним предузећем су Скупштина, Надзорни одбор и Управа, а њихове надлежности, одговорности и дјелокруг рада су утврђени Статутом Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац („Службени гласник Републике Српске“ број 37/17 и 39/19). Послове Скупштине обавља Влада Републике Српске, а Надзорни одбор који има 5 чланова именује и разрешава Скупштина на мандат од 4 године.

У Судски регистар, Јавно предузеће је уписано као јединствени правни субјект, а организациони дијелови немају својство правног лица.

Јавно предузеће је финансијско пословање у 2020. години обављало преко 116 пословних рачуна отворених код банака и кроз обављање дјелатности (на принципу добити) стицало и прибављало финансијска средства-приходе.

Јавно предузеће сачињава Финансијски извјештај на основу главне књиге и појединачних финансијских извјештаја организационих дијелова сабирањем „ред по ред“ истих ставки активе, пасиве, капитала, расхода и прихода и при том елиминира међусобне трансакције (деталније у тачки 6. извјештаја). Финансијски извјештаји организационих дијелова, који се за извјештајне потребе сматрају профитним центрима, не презентују се екстерним корисницима већ искључиво служе потребама управљачких структура у Јавном предузећу.

На Нацрт извјештаја су достављене примједбе које су прихваћене у смислу изостављања дијела текста у извјештају и исте нису имале утицаја на налазе ревизије, препоруке и дата мишљења.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Код провођења финансијске ревизије Јавног предузећа за 2020. годину, ревизија се није бавила провођењем препорука из претходног ревизорског извјештаја, због временске дистанце која је протекла од последњег ангажовања Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске на ревизији финансијских извјештаја 2007. године.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Статутом Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац (у даљем тексту: Статут), Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Јавном предузећу шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац (од 15.02.2019. године) са три измјене и допуне правилника из 2019. и 2020.

године, као и другим интерним актима утврђене су дјелатност, надлежност, унутрашња организација, управљање, пословање и друга питања значајна за рад Јавног предузећа.

Колективни уговор за запослене у ЈПШ „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац („Службени гласник Републике Српске” број 113/18 и 99/19) је закључен између директора Јавног предузећа, Синдиката запослених у ЈПШ „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац и Јединствене удружене синдикалне организације у ЈПШ „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац (у даљем тексту: Колективни уговор).

На основу Одлуке о утврђивању макроорганизације Јавног предузећа и Одлуке о категоризацији шумских газдинстава и критеријума за број извршилаца донесен је јединствени Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста Јавног предузећа. Наведеним правилником није утврђен тачан број извршилаца за поједина радна мјеста тј. за радна мјеста која су систематизована у оквиру малих, средњих и великих шумских газдинстава за која је поменутом одлуком, утврђена различита организациона структура, тако да је број извршилаца за поједина радна мјеста утврђен од 1-н. Наведено је посебно карактеристично за радне јединице за остале шумске производе и остале дјелатности (радно мјесто - референт за остале шумске производе) а у које се већим дијелом распоређују запослени који нису распоређени у оквиру редовних дјелатности и који се по потреби ангажују за вршење послова из редовних дјелатности који су везани за дознаку, израду, отпрему шумских сортимената и друге послове из просте репродукције и на радовима везаним за узгој и заштиту шумских култура (пошумљавање, производња садница, љековитог биља, убирање шумских плодова и сл.).

На основу правилника који је донесен на нивоу Јавног предузећа, шумска газдинства су донијела своје Правилнике о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и на основу критеријума из Одлуке о категоризацији шумских газдинстава и критеријума у којим су за сва одјељења и радна мјеста утврдила број извршилаца.

Према образложењу датом за потребе ревизије на дан 31.12.2020. године Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста за обављање послова из дјелокруга Јавног предузећа предвиђен је 4.971 извршилац, а стварни број запослених био је 4.961 (у оквиру којих је 605 радника распоређено у сектору за остале шумске производе и остале дјелатности), с тим да је у оквиру Јавног предузећа, девет организационих дијелова имало већи број запослених радника у односу на број систематизованих.

Надзорни одбор Јавног предузећа је 15.04.2019. године именовоа вршиоца дужности директора Јавног предузећа као и вршиоце дужности директора за комерцијалне послове, производњу и план и анализу, са којима су закључени уговори о правима и обавезама који су истовремено и уговори о раду на период од два мјесеца. За остала два извршна директора (финансијско-рачуноводствене послове као и правне кадровске и опште послове), нису вршена именовања, те су на позицијама извршних директора остала лица изабрана по конкурсима 2017. године. Поред наведеног, Надзорни одбор је 2020. године именовоа вршиоца дужности директора за остале шумске производе и остале дјелатности. Именовања извршних директора нису вршена у складу са чланом 11. став (1) Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Српске” број 75/04 и 78/11) као и чланом 17. 18. и 19. Статута.

Према информацији достављеној од правне службе, Јавно предузеће је током 2020. године именовало вршиоце дужности за директоре осам организационих дијелова

(ШГ Врбања, ШГ Оштрељ-Дрнић, ШГ Мајевица, ШГ Градишка, ШГ Дрина, ШГ Борја, ЦСРП Добој, ЦГК Требиње). Процедура предвиђена чланом 20. Статута за именовања извршних директора није проведена.

Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (од децембра 2017. године) нису у довољној мјери прописана правила признавања, вредновања и евидентирања имовине, обавеза, извора, прихода и расхода, и осталих пословних догађаја који су карактеристични за Јавно предузеће и иста нису ажурирана са измјенама Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Помоћна књига основних средстава (води се у посебној програмској апликацији) није успостављена према правилима вођења пословних књига сходно члану 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске, јер аналитичка картица појединачног средства не обезбјеђује хронолошки приказ промјена извршених пословних догађаја на средствима, детаљне податке о средствима као што је јединица мјере објекта - површину или друге параметре величине, назив добављача као и друге релевантне карактеристике сваке ставке имовине, код појединих газдинстава не користе се јединствени називи и прописана конта за поједине врсте имовине, већ конта и називи који не постоје у главној књизи, већи дио имовине је исказан у вриједности накнадних улагања по основу реконструкције постојећих објеката, прибављања пројектне документације, надзора и других услуга су евидентирани одвојено од објекта на који се односе и истим је додијељен различит инвентурни број иако се ради о једном истом средству (шумски камионски путеви по појединим путним правцима су исказани на више позиција према периоду улагања, умјесто да се извршена улагања припишу том путном правцу, грађевински објекти-зграде су такође исказани по појединачним улагањима као бетон за радионицу, кров за лугарницу, олуци за лугарницу и слично, без вриједности тог објекта прије реновирања), те се у помоћној евиденцији налази велики број појединачних позиција без утврђене везе са објектом на који се односе - што онемогућава идентификацију имовине, валидну обраду пописа и не даје податке о правој вриједности појединачних средстава и укупне имовине.

Залихе шумских дрвних сортимената исказане у евиденцији помоћне књиге залиха на дан биланса, нису усаглашене са исказаним стањем у главној књизи ни са стањем утврђеним пописом.

Увидом у документацију обављеног редовног годишњег пописа имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2020. године утврђено је да попис није организован и обављен у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске” број 45/16), јер:

- прије започињања активности пописа имовине и обавеза везаних за унос стварних количина и књиговодствених вриједности пописане имовине, односно утврђивања разлика по извршеном натуралном (количинском) попису имовине, код највећег броја организационих јединица Јавног предузећа, пописне листе нису сачињене у два примјерка и исте нису достављене на овјеру одговорном лицу за организацију и правилност пописа, што није у складу са чланом 17. став (8) наведеног правилника,
- у појединим организационим дијеловима, чланови комисије за попис именовани су супротно члану 14. став (1) правилника, обзиром да је члан пописне комисије било лице које је материјално задужено,

- појединачне комисије за попис у појединим организационим дијеловима нису сачиниле пописне листе по сваком имовинском предмету ни количински ни вриједносно по мјестима пописа или по врстама имовине,
- дио имовине (осим у збирним рекапитулацијама) од стране комисија није пописан (у ШГ Вучевица нису пописани грађевински објекти, транспортна средства, средства механизације и нематеријална имовина, у ШГ Дрина и ШГ Зеленгора није пописано земљиште, а дио имовине и обавеза није пописан аналитички већ само у збирном износу -попис потраживања и обавеза у ШГ Јахорина).
- поједине пописне комисије нису сачињавале извјештаје о извршеном попису са прегледом упоредног стања имовине по попису и по књигама (ШГ Маглић),
- за дио имовине (земљиште, зграде и објекти, пословни простори, путна инфраструктура), није документовано да је извршен стварни попис (увидом на лицу мјеста према локацији и намјени), већ је стање преузето из помоћне евиденције нефинансијске имовине у сталним средствима (односи се на већину шумских газдинстава), што није у складу са чланом 4. став 2. правилника,
- комисије за попис финансијске имовине у појединим организационим дијеловима су пописале потраживања, пласмане и дате авансе на основу књиговодствених евиденција и иста стања дијелом нису тачна, умјесто на основу документације која одражава стварно стање обавеза и потраживања (изводи отворених ставки) сходно члану 12. наведеног правилника,
- код дијела потраживања по основу малопродаје (потичу из периода до 2014. године и раније), није идентификовано на кога се односе, већ се и по попису преузимају у збирном износу према евиденцији главне књиге,
- пописом је утврђено стање новчаних средстава на прелазном централном жиро рачуну које не одражава стање готовине него међусобних потраживања и обавеза.

Код организационих дијелова који су усаглашавали потраживања и обавезе путем извода отворених ставки, потраживања у највећем дијелу нису усаглашена, а неусаглашена стања потраживања Јавно предузеће није објелоданило у Напоменама уз финансијске извјештаје, што није у складу са чланом 18. став (1. и 3.) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске. Од стране ревизије проведене су независне потврде салда потраживања и обавеза (конфирмације) по основу рефундација накнада плата са Фондом здравственог осигурања и Фондом дјечије заштите, и том приликом су утврђена одступања.

Републичка шумарска инспекција врши инспекцијски надзор у погледу придржавања прописа који се односе на шуме и шумарство, ловство, националне паркове, репродуктивни материјал шумског дрвећа и грмља и у другим управним подручјима када је то одређено посебним прописом.

Према Извјештају о раду шумарске инспекције за 2020. годину, Планом рада за 2020. годину укупно су планиране 1.572 контроле. За 2020. годину укупно је извршено 1.100 контрола или 70% од укупно планираних. Од укупног броја извршених контрола 598 су биле ванредне контроле, од чега највише у ШГ Приједор, ШГ Бања Лука и ШГ Добој. Извршена је 231 контрола претходно издатих рјешења. Од укупног броја извршених контрола 490 или 45% биле су са утврђеним неправилностима, те је у складу са тим шумарска инспекција изрекла 429 прекршајних налога, 22 прекршајне пријаве, једна кривична пријава, и доставила је више десетина информација према тужилаштву и МУП-у РС. Одузето је 2.442 м³ шумских дрвних сортимената укупне вриједности 256.715 КМ, а укупна вриједност изречених прекршајних налога је 563.400 КМ. По основу (писаних и телефонских) представки грађана, шумарска инспекција је крајем новембра 2020. године извршила већи обухват контроле у

оквиру ШГ Борја, којом је констатована бесправна сјеча у оквиру више одјела и четири привредне јединице Мала Укрина, Горња Велика Усора, Велика Усора и Тешањка.

Према Извјештају Шумарске инспекције за прво полугодиште 2021. године констатовано је да је у оквиру привредне јединице Мала Укрина бесправно посјечено 6.797 м³ храста, 15,9 м³ јеле, 205 м³ бијелог бора, Горња Велика Усора бесправно посјечено 2.115 м³ букве, 304 м³ смрече, 325 м³ храста, 45 м³ јеле, 91 м³ црног бора, Велика Усора бесправно посјечено 231 м³ храста, 13 м³ црног бора и Тешњанка бесправно посјечено 76 м³ букве. Информација о истом је прослијеђена МУП-у на надлежно поступање, а шумарски инспектор у истим предметима наложио даље активности на утврђивању бесправне сјече.

Према Извјештају о раду Службе унутрашње контроле у току 2020. године због пандемије корона вируса није проводила редовне контроле пословања. У 2020. години, поступак провјере је окончан за 35 од укупно 40 запримљених анонимних телефоних дојава, а од 88 запримљених писаних представки Служба унутрашње контроле је провјерила 57 представки, 17 представки је уступљено интерним контролама организационих дијелова, а за 14 представки нису проведене активности на њиховој провјери јер су исте запримљене у вријеме пандемије корона вируса када су на снази биле мјере забране кретања.

У Извјештају о извршењу производно-финансијског плана за 2020. годину, наведено је да су штете настале путем бесправних сјеча велики проблем и да сегменту заштите шума треба посветити већу пажњу, да је у 2020. години евидентирана штета по основу бесправно посјечених 14.625 м³ шуме у износу од 2.263.657 КМ, а највеће су у ШГ Јахорина 4.798 м³, ШГ Романија 1.323 м³, ШГ Приједор 1.203 м³ и ШГ Бања Лука 1.049 м³, и да је поднесено укупно 1.999 пријава за шумске штете, од тога 491 кривичних и 1.508 прекршајних пријава за величину штете од 10.142 м³ што износи 1.558.751 КМ. Процент наплаћених штета у односу на оне за које су поднесене пријаве 3% што износи 40.488 КМ. У извјештају се наводи да је у оквиру заједничких активности МУП-а, шумарске инспекције и Службе унутрашње контроле на спровођењу Акционог плана за сузбијање бесправних сјеча, крађа и нелегалног промета, вршена контрола дрвопрерађивачких постројења, контрола усклађености документације са робом по врсти, количини и класи у односу на важеће стандарде, провјера исправности класирања по бројевима плочица и контрола промета шумских дрвних сортимената. Такође је наведено да све већи број шумских газдинстава поставља видео надзор на критичним подручјима и рампе на шумским камионским путевима.

Поједини организациони дијелови Јавног предузећа нису на јединствен начин примјењивали упутства, инструкције и усвојене рачуноводствене политике, као и законске прописе и Међународне рачуноводствене стандарде и Међународне стандарде финансијског извјештавања, јер:

- нису вршили укидање резервисања за отпремнине запослених по Актуарском обрачуна садашње вриједности отпремнина приликом одласка радника у пензију у складу са МРС 19 - Примања запослених и укидање разграничених прихода по основу примљених донација у складу са МРС 20 – Рачуноводство државних давања и објелодањивање државне помоћи,
- због исказивања новчаних средстава на прелазном централном жиро рачуну које није стање готовине него међусобних потраживања и обавеза, појединачни биланси стања организационих дијелова Јавног предузећа, нису сачињени у складу са усвојеним рачуноводственим политикама и исти не омогућују

састављање финансијских извјештаја на начин утврђен Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио VII-збирни финансијски извјештаји),

- су признали прековремени рад, без претхоно донесене одлуке послодавца, што није у складу са чланом 36. став (1) Колективног уговора, као и чланом 60. Закона о раду, којим је дефинисано да је у случају непланираног повећања обима посла неопходан писмени захтјев или налог послодавца,
- запосленим радницима су исплаћивали стимулације у износима 10-20%, без претходно донесене одлуке директора, што је супротно члану 3. став (2) Правилника о увећању основне плате запосленима у ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац од 14.02.2020. године (у даљем тексту: Правилник о увећању основне плате),
- су појединим радницима исплаћиване стимулације и више од три пута на годишњем нивоу, што је супротно члану 3. став (2) Правилника о увећању основне плате, којим је дефинисано да се исплата стимулације може вршити највише 3 пута током календарске године без сагласности Управе Јавног предузећа, која за исте раднике није обезбјеђена,
- трошкови репрезентације су реализовани више у односу на планиране износе утврђене Смјерницом за израду Производно-финансијског плана, а Јавно предузеће није донијело интерни акт којим би се дефинисали корисници права на трошкове репрезентације, као и начин правдања насталих трошкова.

ШГ Приједор није обрачунало трошкове доприноса за запошљавање и професионалну рехабилитацију инвалида. У оквиру трошкова за службена путовања ШГ Добој евидентирало је фактуру која се односи на допуну ЕНС (електронска наплата путарине), иако Јавно предузеће нема ЕНС уређаје за које је вршена допуна. Једном раднику у Дирекцији је вршено увећање плате у укупном износу преко 30% (40%), што је супротно члану 5. став (2) Правилника о увећању основне плате.

Јавно предузеће није дефинисало процедуре о поступању у вези сталних средстава која су отписана и исњижена из пословних књига у смислу уништења средства, кориштења резервних дијелова, донирања или продаје као секундарне сировине.

Јавно предузеће није дефинисало процедуре и начин праћења утрошка горива за радне машине и моторне пиле. Усвојени Норматив потрошње горива (из 2010. године) није допуњен и ажуриран. На основу достављених извјештаја о утрошку горива, утврђено је да потрошња истог за поједина моторна возила значајно одступа од утврђеног норматива, а није документовано, да су од стране надлежних лица предузимане радње дефинисане чланом 20. Упутства о примјени правилника о кориштењу моторних возила из 2009. године.

Процедуром за реализацију шумских дрвних сортимената (од јануара 2018. године) прописано је да извођач радова, који је уједно и дрвопрерађивач-купац, не може преузимати сортименте из одјељења у којем изводи радове. За одабрани узорак од неколико одјела није презентована документација о редовним контролама која потврђује да се раде редовне контроле по одјелима извођача радова и купаца шумских дрвних сортимената, односно да је успостављен ефикасан систем надзора у вези прописане процедуре.

Одјељење интерне ревизије је организовано у складу са Законом о јавним предузећима. Одјељењем руководи директор Одјељења интерне ревизије који је за

свој рад одговоран Одбору за ревизију. На дан 31.12.2020. године у Одјељењу интерне ревизије била су четири запослена - главни интерни ревизор и три интерна ревизора. Одјељење интерне ревизије је израдило Годишњу студију ризика и План рада за 2020. годину који садрже детаљан приказ ризичних подручја и план ревизија које требају бити извршене у току године. Годишњи извјештај о раду интерне ревизије, сачињен је на прописаним обрасцима и достављен Централној јединици за хармонизацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије успостављеној при Министарству финансија Републике Српске у складу са чланом 41. Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 91/16). Наведени извјештај садржи преглед основних закључака из свих интерних ревизија извршених у току године, као и дате препоруке. Годишњим планом рада интерне ревизије планирано је да се изврши 30 ревизија, а извршено је 12 ревизија из годишњег плана и једна ревизија по захтјеву Управе, те су сачињени појединачни извјештаји у којима су констатоване неправилности и дате одговарајуће препоруке, а као разлог неизвршења плана за 2020. годину наведено је проглашење пандемије.

Јавно предузеће није уредило систем интерних контрола према одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и Упутства о начину и поступку провођења финансијског управљања и контроле, јер није успоставило књигу пословних процеса (тачка 22. под 5. упутства), донијело акт о управљању ризицима којим се уређују организациони циљеви и задаци, процјена ризика и управљање ризицима (члан 8. став 2. закона), идентификовало и процијенило ризике (није успоставило регистар ризика), те израдило стратегију управљања ризицима (тачка 22. под 6. упутства) и није извршило анализу и ажурирање постојећег Правилника о интерним контролама и интерним контролним поступцима и других интерних аката.

Успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да је обезбиједио истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и прописима, што је осим у овој тачки наведено у већини тачака овог извјештаја.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбједи да се:

- **помоћна евиденција основних средстава успостави на начин да се омогући појединачно обухватање имовине по средствима како би се свако средство могло пописати, те идентификовати потенцијално обезвређење, сходно члану 12. став (5) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске,**
- **попис имовине и обавеза организује и обавља у складу са Правилником о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,**
- **прековремени рад призна у складу са чланом 36. став 1) Колективног уговора, као и чланом 60. Закона о раду, као и да се увећања основне плате путем стимулација врши у складу са члановима 3, 4. и 5. Правилника о увећању основне плате.**

4. Набавке

Јавно предузеће је Планом набавки за 2020. годину (усвојеног од стране Надзорног одбора) предвидјело вриједност набавки роба, услуга и радова у износу од укупно 120.754.288 КМ (без укљученог пореза на додату вриједност). План набавки за Јавно предузеће је урађен на основу појединачних планова сваког организационог дијела.

Према Извјештају о закљученим уговорима сачињеном од стране Јавног предузећа за потребе ревизије, током 2020. године проведена су 703 поступка јавних набавки уговорене вриједности од 63.808.946 КМ (без ПДВ-а), од чега је 111 отворених поступака у вриједности од 15.549.509 КМ, 172 конкурентска захтјева у вриједности од 2.106.497 КМ, 379 директних споразума у вриједности од 1.339.165 КМ, 17 преговарачких поступака у вриједности од 1.910.803 КМ, те су проведени поступци јавних набавки путем Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама („Службени гласник Републике Српске” број 38/14) од чега се 23 поступка јавних набавки у вриједности од 163.548 КМ односе на набавке проведене на нивоу организационих дијелова и централизоване набавке за потребе Јавног предузећа и Дирекције, док се преосталих 42.739.425 КМ односи на услуге у шумарству за услуге сјече без корања.

Према наведеном Извјештају, поред горе поменутог, закључени су и уговори за сјечу случајних ужитака четинара у љетној сезони са корањем, чија вриједност износи 4.571.434 КМ, од чега је 2.181.014 КМ уговорено путем преговарачког поступка, а износ од 2.390.420 КМ уговорен је поступцима додјеле уговора путем Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама, чији број није исказан из разлога што не постоји електронска евиденција, која би објединила број поступака исказаних у мјесечним извјештајима о закљученим уговорима.

Ревизорским испитивањем је обухваћено 67 поступака јавних набавки, у вриједности око 27 милиона КМ (без ПДВ-а), што чини око 40% укупно уговорених јавних набавки.

Испитивањем поступака јавних набавки утврђене су следеће неправилности и неусклађености:

- за набавку заштитне опреме (19.528 КМ), лаптоп рачунара (9.055 КМ), образаца отпремног исказа (24.000 КМ) у Дирекцији, услуга сјече и извоза случајних ужитака (39.000 КМ), дијелова и сервисирања трактора (12.000 КМ) и израде и одржавања електричних инсталација (12.000 КМ) у ШГ Маглић, GPS уређаја за праћење возила у ШГ Височник (10.800 КМ), ситног алата, инвентара и потрошног материјала у ШГ Сјемећ (12.000 КМ), замјена електроинсталација (8.799 КМ) и ГПС уређаја (8.700 КМ) у ШГ Градишка, сјемена у ЦГК (7.339 КМ) извршено је кроз дијелење предмета набавке, што није у складу са чланом 15. став (6) Закона, односно проведено је више директних споразума са истим референтним бројем Јединственог рјечника јавне набавке (ЈРЈН), чиме укупна вриједност тако проведених поступака прелази вриједност лимита за примјену поменутог поступка наведеног у члану 87. став (3) Закона,
- у Дирекцији Соколац захтјев за достављање понуда, у поступцима набавке путем конкурентског захтјева, није упућен на минимално три адресе, што није у складу са чланом 88. став (1) Закона,
- приликом припреме техничке спецификације за поступак набавке ресторанских-угоститељских услуга, у Дирекцији, није кориштен референтни број Јединственог рјечника јавне набавке, како је дефинисано чланом 6. Правилника о поступку додјеле уговора о услугама из Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама („Службени гласник БиХ” број 66/16),
- набавка услуге надзора над израдом шумскопривредне основе, подијељена у три лота, односно три шумскопривредна подручија (Рогатичко, Мркоњићко и Чајничко) укупне вриједности 39.200 КМ, није дефинисана у дијелу Закона којим су дефинисане процедуре за које се проводи Анекс II дио Б,
- Одлука о избору најповољнијег понуђача у ШГ Рибник у поступку набавке услуга сјече и израде шумских дрвних сортимената, транспорта шумских дрвних сортимената од пања до стоваришта на шумском камионском путу и

грађевинских услуга поправке и изградње тракторских влака у одјелу 13 и 87, није достављена у року од три дана, а најкасније у року од седам дана од дана доношења одлуке, како је то предвиђено одредбама члана 70. став (2) Закона,

- Агенцији за јавне набавке током 2020. године су већином достављани Извјештаји о поступцима јавних набавки, како је то предвиђено одредбама члана 75. став (1) Закона о јавним набавкама, међутим због интерне кореспонденције Организационих дијелова и Дирекције која доставља Извјештаје Агенцији, постоје закашњења у односу на рок прописан чланом 75. став (1) Закона и роковима које утврђује Агенција подзаконским актима,
- У Дирекцији (канцеларија у Бањој Луци), за набавку интегралног информационог система Агенцији за јавне набавке није достављен Извјештај о поступку јавне набавке, како је то предвиђено одредбама члана 75. став (1) Закона,
- на веб-страници нису објављени основни елементи уговора о набавци интегралног информационог система, како је то предвиђено одредбама члана 75. став (2) Закона,
- Код шумских газдинства Приједор, Горица, Оштрељ-Дринић, Бања Лука, Добој, Чемерница, Лисина, Јахорина, Сјемећ, Дрина, Маглић, Височник, Вучевица, Трескавица, Клековача-Потоци, Милићи, Зеленгора, Врбања и Романија и ЦГК ревизијским активностима нисмо се могли увјерити у постојање поуздане евиденције реализације уговора кроз јединствени регистар уговора, како је то регулисано чланом 22. став (7) Правилника о измјенама и допунама правилника о јавним набавкама услуга и радова у шумарству и надзору над њиховим извођењем.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се приликом провођења поступака јавних набавки поштују чланови 15. став (6), 70. став (2), 75. став (1) и (2), 87. став (3), 88. став (1) Закона о јавним набавкама, као и члан 6. Правилника о поступку додјеле уговора о услугама из Анекса II дио Б Закона о јавним набавкама и члан 22. став (7) Правилника о измјенама и допунама правилника о јавним набавкама услуга и радова у шумарству и надзору над њиховим извођењем.

5. Припрема и доношење производно-финансијског плана

Производно-финансијски план Јавног предузећа шумарства „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац за 2020. годину (у даљем тексту: Производно-финансијски план) израђен је према Смјерницама за израду годишњег производно-финансијског плана за 2020. годину, донесеним од стране Управе и Надзорног одбора, а усвојен је од стране Владе Републике Српске, на сједници одржаној 06.02.2020. године.

Приједлог Производно-финансијског плана за 2020. годину Надзорни одбор је усвојио 26.12.2019. године, што није у складу са чланом 28. Закона о шумама којим је прописано да Јавно предузеће доноси годишњи план газдовања шумама до 1. децембра текуће године за наредну годину.

Ревизијом је утврђено да Шумарски програм Републике који се израђује за период од 20 година и који представља кључни документ за планирање, провођење, праћење и вредновање шумарске политике, није израђен, што није у складу са чланом 10. Закона о шумама.

Производно-финансијски план за 2020. годину у складу са чланом 28. Закона о шумама садржи план сјеменско-расадничке производње и шумскоузгојних радова,

заштите шума и шумског земљишта, сјече и производње шумских дрвних сортимената, реализације шумских дрвних сортимената, коришћења осталих шумских производа, прихода и расхода, инвестиционих улагања, као и планирани обим средстава за извршење овог плана.

Укупан обим сјече и производње шумских дрвних сортимената планиран је у износу од 2.027.358 м³ нето дрвне масе, што по важећем Цјеновнику износи 183.162.934 КМ. На основу планираног обима реализације шумских дрвних сортимената за 2020. годину и њихових цијена из важећег Цјеновника, као и других прихода, са једне стране, те расхода насталих коришћењем шума и шумског земљишта у складу са Законом о шумама и осталим законским и подзаконским прописима, утврђена је пројекција укупних прихода и расхода према структури у билансу успеха.

Приходи су планирани у износу од 217.899.399 КМ (пословни приходи 217.212.791 КМ, финансијски приходи 323.552 КМ, остали приходи 347.056 КМ и приходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година 16.000 КМ).

Расходи су планирани у износу од 212.654.320 КМ (пословни расходи 211.182.015 КМ, финансијски расходи 772.149 КМ, остали расходи 687.156 КМ и расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешака из ранијих година 13.000 КМ).

Добитак у пословању планиран је у износу од 5.245.078 КМ (што представља разлику између планираних укупних прихода и укупних расхода).

Инвестициона улагања су планирана у износу од 51.503.609 КМ (за биолошке инвестиције 10.480.640 КМ, изградњу и реконструкцију шумских камионских путева 8.975.489 КМ, израду шумскопривредних основа 1.318.506 КМ, информационог система 12.100.948 КМ, набавку основних средстава 12.006.313 КМ, изградњу и куповину објеката 1.393.751 КМ и остало 2.216.751 КМ).

Финансирање инвестиционих улагања је планирано из амортизације неутрошене из претходног периода и планиране у 2020. години (8.605.644 КМ), накнаде за коришћење шума и шумског земљишта у својини Републике - средства за просту репродукцију (13.719.325 КМ), средстава посебних намјена за шуме - проширена репродукција (11.458.985 КМ), нето добитка из претходног периода (7.718.643 КМ), из кредитних средстава (6.300.000 КМ), донација (481.201 КМ) и осталих извора (3.219.811 КМ).

Ревизијом је утврђено да наведени извори финансирања инвестиционих улагања, већим дијелом нису усаглашена са оперативним средствима, јер је за инвестиције планирано прибављање средстава посебних намјена за шуме у износу већем од укупног износа који је у Плану утрошка средстава за шуме (који Влади Републике Српске предлаже Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде) планиран за расподјелу свим корисницима средстава (Буџетом за 2020. годину, средства посебних намјена за шуме планирана су укупно у износу од 8.115.000 КМ), као и на бази обрачунских категорија за које реална новчана средства нису обезбијеђена (средства амортизације, нето добитка).

Препоручујемо директору Јавног предузећа да обезбиједи да се изради Шумарски програм Републике Српске у сарадњи са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде.

6. Финансијски извјештаји

Финансијски извјештаји Јавног предузећа припремљени су и презентовани у обрасцима који су прописани Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске” број 63/16).

У поступку сачињавања финансијског извјештаја, извршене су елиминације:

- финансијских прихода код Дирекције и финансијских расхода финансирања Дирекције код организационих дијелова у износу од 4.920.780 КМ, који се односе на финансирање Дирекције, па су укупни приходи након елиминације исказани у износу од 204.225.329 КМ, а укупни расходи су исказани у износу од 204.051.240 КМ,
- потраживања и обавеза између повезаних правних лица (2.586.064 КМ), као и активних и пасивних временских разграничења 26.993.735 КМ (објашњено у тачкама 6.2.1.2. и 6.2.2.3. извјештаја), па је укупна пословна актива и пасива након елиминације исказана у износу од 156.730.517 КМ.

Поред образаца наведених правилником, Јавно предузеће је сачинило Извјештај о извршењу производно-финансијског плана пословању за 2020. годину, у којем су презентовани остварени резултати у односу на план пословања за 2020. годину. Укупни приходи реализовани су износу од 204.225.329 КМ и нижи су за 6% у односу на планиране приходе, а укупни расходи остварени су у износу од 204.051.240 КМ и нижи су за 4% у односу на планиране расходе. Инвестициона улагања су исказана у износу 24.025.2070 КМ, што је за 53% ниже у односу на Плана инвестиционих улагања. У извјештају нису наведени разлози за неизвршење плана инвестиционих улагања. Поменути извјештај су усвојили Надзорни одбор (24.03.2021. године) и Влада Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 59/21).

6.1. Биланс успјеха

6.1.1. Приходи

У обрасцу Биланс успјеха (Извјештај о укупном резултату) исказани су укупни приходи у износу од 204.225.329 КМ, а чине их пословни приходи (202.943.012 КМ), финансијски приходи (856.189 КМ), остали приходи (415.872 КМ) и приходи по основу исправке грешке из ранијих година у износу од 10.256 КМ.

Пословни приходи су исказани у износу од 202.943.012 КМ, а чине их приходи од продаје робе (532.770 КМ), продаје учинака (178.400.719 КМ), активирања или потрошње робе и учинака (10.401.922 КМ), повећања вриједности залиха учинака (2.422.656 КМ), повећања вриједности инвестиционих некретнина и биолошких средстава која се не амортизују (5.518.338 КМ) и остали пословни приходи у износу од 5.666.607 КМ.

Приходе од продаје учинака на домаћем тржишту чине приходи по основу продаје шумских дрвних сортимената (177.507.264 КМ), споредних шумских производа (21.265 КМ) и осталих производа и услуга (872.190 КМ).

Продаја шумских дрвних сортимената, вршена је по Цјеновнику шумских дрвних сортимената којег је донио Надзорни одбор (од 09.02.2018. године), након што је Влада Републике Српске дала сагласност на Цјеновник (од 11.01.2018. године). Цјеновник је допуњен и измјењен Одлуком о допуни Цијеновника у дијелу цијена шумског отпада четинара (од 26.12.2018. године), Одлуком о повећању цијена целулозног (облог и цијепаног) дрвета четинара (од 25.12.2019. године) и Одлуком

о изједначавању цијена ТТ стубова бијелог и црног бора са цијеном ТТ стубова јеле и смрче (од 03.01.2020. године).

Јавно предузеће је током године вршило анализу цијена шумских дрвних сортимената тржишта у окружењу, и према ревизији презентованом Прегледу цијена за мјесец јули 2020. године, утврђено је да су цијене појединих дрвних сортимената углавном биле веће у односу на Цјеновник Јавног предузећа.

Пословном политиком и интерним актима Јавног предузећа, прописан је начин продаје шумских дрвних сортимената путем уговора за сукцесивну испоруку, јавног надметања - лицитацијом и путем малопродаје (може се врши искључиво локалном становништву). Продаја путем јавног надметања - лицитацијом у 2020. години није вршена.

Ревизијом је утврђено да су накнадно по преузимању и отпреми дрвних сортимената, признате рекламације купцима и по том основу је извршено искњижавање сторнирањем исказане вриједности прихода и потраживања, што није у складу са релевантним рачуноводственим правилима и прописима, јер се не ради о исправци грешке већ о пословној промјени која је настала на основу другог пословног догађаја за који је испостављен нови документ - књижно обавјештење. Највећи износи признатих рекламација купцима одобрило је ШГ Горица у износу од најмање 32.257 КМ и ШГ Рибник у износу од најмање 31.315 КМ.

Приходи од продаје учинака, као и расходи/губици по основу умањења вриједности потраживања од купаца по овом основу су потцијењени најмање за 60.000 КМ, јер признавање није извршено према МФСИ 15 - Приходи од уговора с купцима (параграф 108) који налаже да се „након почетног признавања потраживања из уговора са купцем, све разлике између потраживања одмјерених у складу са МСФИ 9 и одговарајућег признатог износа прихода треба да се презентују као расход (на примјер, као губитак по основу умањења вриједности)”.

Поменута шумска газдинства нису у поступку отпреме дрвних сортимената успоставили систем интерних контрола на начин да се елиминише ризик по основу рекламације, с обзиром да приликом преузимања и отпреме дрвних сортимената, отпремач исте испоручује купцу.

Приходи од активирања или потрошње робе и учинака су исказани у износу од 10.401.922 КМ, а односе се на приходе од активирања или потрошње учинака и робе (7.528.167 КМ) и приходе од продаје учинака повезаним правним лицима у износу од 2.873.755 КМ.

Приходи од активирања или потрошње учинака су прецијењени за износ од 140.848 КМ по основу правдања средстава за просту репродукцију шума извршених у властитој режији.

Код ШГ Зеленгора прецијењени су приходи и стална средства на позицији улагања у туђе некретнине за 57.075 КМ, јер су два пута признати приходи по основу текућег одржавања шумских камионских путева. Приходи су прецијењени код ШГ Бања лука за 55.685 КМ и код ШГ Јахорина за 28.088 КМ, а потцијењена резервисања за трошкове обнављања природних богатстава за наведене износе, јер су више обрачунати трошкови шумскоузгојних радова и правдана улагања на име просте репродукције шума (деталније објашњено у тачки 6.2.2.2. извјештаја).

Приходи од активирања или потрошње робе и учинака се односе на приходе по основу послова извршених у властитој режији (сопственом радном снагом, механизацијом и материјалом) на име правдања просте репродукције шума сходно

члану 89. став (4) Закона о шумама (за припрему земљишта за природно подмлађивање, пошумљавање, попуњавање новоподигнутих шумских култура, његу шумских култура и шумских састојина, прве прореде шумских култура, заштиту шума од биљних болести, штеточина и пожара, пројектовање, изградњу, реконструкцију и одржавање шумских камионских путева и за израду шумскопривредних основа).

Приходи од продаје учинака повезаним правним лицима чине приходи код ИРПЦ (2.237.455 КМ), ЦСРП по основу продаје садног материјала (627.325 КМ) и ШГ Лисина (8.975 КМ). Приходи код ИРПЦ највећим дијелом се односе на приходе по основу израде шумско привредне основе (1.359.432 КМ), израде пројеката шумских камионских путева (289.971 КМ), израде запреминских и сортиментних таблица (487.726 КМ) и израде студије потенцијала осталих шумских производа (34.908 КМ).

Приходи од повећања вриједности залиха учинака су исказани у износу од 2.422.656 КМ, а односе се на приходе по основу промјене стања залиха шумских дрвних сортимената, те садног и сјеменског материјала (недовршене производње и готових производа) између два периода извјештавања (на крају обрачунског периода у односу на почетак).

Ревизијом је утврђено да је позиција повећање вриједности залиха учинака прецијењена најмање за износ од 41.301 КМ (ШГ Зеленгора за 29.127 КМ, ШГ Мајевица за 4.494 КМ и ШГ Милићи за 7.680 КМ), јер на дан биланса није извршено усаглашавање књиговодственог стања залиха шумских дрвних сортимената са стањем утврђеним по попису. По наведеном основу, прецијењен је и добитак текуће године (детаљније под тачком 6.2.1.2. извјештаја).

Приходи од повећања вриједности инвестиционих некретнина и биолошких средстава која се не амортизују су признати у износу улагања правданих по основу просте репродукције шума, упоредо са умањењем резервисања за трошкове обнављања природних богатстава, обрачунатих по члану 89. став (1) и (4) Закона о шумама. Правдање је извршено у износу улагања у реконструкцију и одржавање шумских камионских путева (углавном извршене по уговорима са добављачима), пошумљавање, његу шумских култура и других улагања по основу просте репродукције шума. Значајан износ исказаних прихода се односи на улагања у некретнине које се амортизују (реконструкција шумских камионских путева), те се не могу сматрати приходима од повећања вриједности инвестиционих некретнина и биолошких средстава која се не амортизују како је то дефинисано чланом 52. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Остали пословни приходи су исказани у износу од 5.666.607 КМ, а чине их приходи од премија, субвенција и дотација (225.588 КМ), рефундација за накнаде плата од Фонда здравственог осигурања и Фонда дјечије заштите (829.252 КМ), закупнина (118.841 КМ), донација (700.490 КМ), намјенских извора финансирања-проширена репродукција (1.136.045 КМ), ловства (103.289 КМ), накнада за рад у приватним шумама (1.878.132 КМ), тендерске документације (1.536 КМ), накнаде шумске штете (122.294 КМ) и остали приходи у износу од 551.140 КМ.

Приходи од премија, субвенција и дотација су прецијењени за износ од 100.000 КМ јер ШГ Добој исте није признало у складу са захтјевима МРС 20 - Рачуноводство државних давања и објелодањивања државних помоћи, који подразумијева да се давање признаје као приход током периода неопходних за сучељавање на систематској основи са повезаним трошковима које треба покрити из тих прихода. Средства су одобрена по пројекту који није реализован, већ је његова реализација

планирана у наредном периоду у складу са закљученим Уговором са Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, а којим су дефинисани услови, начин намјенског кориштења и правдања утрошених средства. За поменути износ прецијењен је добитак текуће године, а потцијењена су пасивна временска разграничења (позиција одложени приходи и примљене донације).

Приходи од донација се односе на приходе по основу донираних садница по „Пројекту одрживог управљања шумама и крајолицима” (367.050 КМ), прихода од донација из ранијег периода признатих упоредо са умањењем разграничених прихода у износу трошка годишње амортизације средстава примљених без накнаде (178.000 КМ), средстава проширене репродукције шума одобрена ЦСРП по рјешењу Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за неплањане мјере заштите које могу да проузрокују природне катастрофе (95.000 КМ) и других видова донација (60.440 КМ).

Приходи из намјенских извора финансирања-проширена репродукција се у цијелости односе на субвенције одобрене по рјешењима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске из средстава прикупљених по основу накнада за унапређивање општекорисних функција шума (проширена репродукција) у складу са чланом 91. Закона о шумама.

Приходи од накнада за рад у приватним шумама су исказани по основу накнаде коју уплаћују власници приватних шума у поступку вршења дознаке, односно одобравања сјече шуме, у складу са чланом 90. Закона о шумама.

Остали приходи су највећим дијелом исказани код шумских газдинстава Чемерница (212.189 КМ) и Јахорина (194.459 КМ).

У 2020. години, ШГ Чемерница је исказало приходе од искориштених средстава за просту репродукцију шума и активна временска разграничења у износу од 187.262 КМ, иако у текућем периоду нису настали трошкови тј. извршена улагања у просту репродукцију шума на основу којих би се могли признати приходи, што није у складу са чланом 89. ставови (1 до 4) Закона о шумама и члановима 20. став (3) и 53. Правилника о контоу оквиру и садржини рачуна у контоу оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике. Због претходно наведеног, остали приходи и активна временска разграничења су пецијењени за износ од 187.262 КМ.

Остали приходи код ШГ Јахорина у цијелости се односе на уплаћене накнаде за грађевинско земљиште које се налази на подручју Јахорине на којем су у ранијем периоду изграђени објекти, те приликом легализације изграђених објеката у сврху успостављања правног јединства земљишта и зграде на основу члана 330. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске” број 124/08, 58/09, 95/11 и 107/19) Републичка управа за геодетске и имовинско правне послове - подручна јединица Пале, донијела је рјешења о плаћању наведене накнаде на банковни рачун ШГ Јахорина. У рјешењима је наведено да се ради о грађевинском земљишту које је у посједу ШГ Јахорина, а у књиговодственој евиденцији поменуто земљиште није било евидентирано.

Финансијски приходи су исказани у износу од 856.189 КМ, а односе се на приходе од камата (676.899 КМ), приходе од учешћа у добитку од заједничких улагања (49.518 КМ) и остале финансијске приходе у износу од 129.772 КМ.

Приходи од камата се односе на обрачунате затезне камате према купцима шумских дрвних сортимената који нису измирили потраживања у уговореном року.

Ревизијом је утврђена, недоследност у примјени уговорених обавеза по основу признавања камата. У току године по одобрењу Управе Јавног предузећа, извршено је ослобађање од обавезе плаћања обрачунатих камата због неблаговременог плаћања у износу од најмање 89.900 КМ (ШГ Горица 26.350 КМ, ШГ Рибник 24.877 КМ, ШГ Лисина 9.815 КМ, ШГ Клековача-Потоци 15.845 КМ, ШГ Чемерница 5.115 КМ и ШГ Дрина 7.900 КМ).

За износ ослобађања од плаћања камате извршено је искњижавање сторнирањем исказане вриједности прихода од камата и потраживања. По овом основу, најмање за 89.900 КМ су потцијењени приходи од камата, као и расходи/губици по основу умањења вриједности потраживања по основу камата, јер признавање није извршено према МФСИ 15 - Приходи од уговора с купцима (параграф 108).

Приходи од учешћа у добитку од заједничких улагања су исказани код ШГ Вучевица (24.518 КМ) и ШГ Градишка (25.000 КМ).

Приходи код ШГ Вучевица се односе на приходе по основу изградње шумског камионског пута властитим средствима (сопственом механизацијом, материјалом и радном снагом) и нису класификовани као приходи од активирања или потрошње робе и учинака у складу са чланом 50. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Приходи код ШГ Градишка се односе на дозначена средства од стране општине Србац по основу заједничких улагања у реконструкцију шумских камионских путева, и нису класификовани у складу са чланом 53. наведеног правилника.

Остали финансијски приходи код ШГ Зеленгора (68.719 КМ) су исказани по основу добијеног судског спора по првостепеној судској пресуди на име неплаћених потраживања за продате шумске дрвне сортименте у току 2017. године купцу Општа пољопривредна задруга „Задругар” Модрича. С обзиром да потраживања нису наплаћена, а већ су и исказана на позицији спорних потраживања, признавање није извршено у складу са чланом 54. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, јер се приходи по основу отписаних потраживања признају када буду наплаћена. По овом основу су за наведени износ прецијењени остали финансијски приходи, потраживања из специфичних послова и финансијски резултат (добитак) текуће године.

Остали приходи су исказани у износу од 415.872 КМ, а највећим дјелом се односе на приходе од наплаћених отписаних потраживања (80.176 КМ), отписа обавеза (53.359 КМ), укидања неискоришћеног резервисања (43.635 КМ) и остале непоменути приходи у износу од 233.715 КМ.

Остали непоменути приходи највећим дијелом се односе на приходе по основу судске пресуде код ШГ Бинач (154.720 КМ) и приходе по основу наплаћене штете од осигуравајућег друштва код ЦСРП (65.363 КМ).

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- приходи и потраживања од уговора са купцима након почетног признавања од продаје учинака, као и расходи/губици по основу умањења вриједности потраживања од купаца признају у складу са захтјевима МФСИ 15 - Приходи од уговора с купцима (параграф 108),**
- приходи од премија, субвенција и дотација признају у складу са захтјевима МРС 20 - Рачуноводство државних давања и објелодањивања државних помоћи,**

- приходи од искориштених средстава за просту репродукцију шума признају у периоду када су извршена улагања у просту репродукцију шума у складу са чланом 89. ставови (1 до 4) Закона о шумама,
- приходи по основу отписаних потраживања признају у моменту наплате у складу са чланом 55. став (9) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

6.1.2. Расходи

У обрасцу Биланс успјеха исказани су укупни расходи у износу од 204.051.240 КМ, а чине их пословни расходи (200.086.136 КМ), финансијски расходи (1.866.937 КМ), остали расходи (1.517.736 КМ), расходи од усклађивања вриједности имовине (809 КМ) и расходи по основу промјене рачуноводствених политика и исправке грешке из ранијих година у износу од 579.622 КМ.

Пословни расходи су исказани у износу од 200.086.136 КМ. Односе се на набавну вриједност робе, трошкове материјала, трошкове зарада, накнаде зарада и осталих личних расхода, трошкове производних услуга, трошкове амортизације и резервисања, нематеријалне трошкове и трошкове пореза и доприноса.

Трошкови материјала су исказани у износу од 8.751.802 КМ, а чине их трошкови материјала за израду учинака (утрошени материјал и саднице, те трошкови заштите шума и ловства) 1.948.039 КМ, трошкови осталог материјала (канцеларијски материјал, резервни дијелови, алат и ситан инвентар, ХТЗ опрема, ауто-гуме и остали режијски материјал) 2.913.174 КМ, трошкови горива, мазива и осталог горива 3.542.667 КМ и трошкови електричне енергије у износу од 347.923 КМ.

Трошкови зарада, накнада зарада и осталих личних расхода су исказани у износу од 96.171.975 КМ, а чине их трошкови бруто зарада и бруто накнада зарада и остали лични расходи.

Трошкови бруто зарада и бруто накнада зарада су исказани у износу од 93.085.790 КМ, а односе се на плату послужења опорезивања (46.513.659 КМ), топли оброк (9.940.773 КМ), теренски додатак (439.166 КМ), регрес и остале накнаде (пописна комисија и др.) 2.641.379 КМ, порез и доприносе на зараде и накнаде (33.457.074 КМ) и бруто накнаде члановима надзорног одбора и одбора за ревизију у износу од 93.737 КМ. Бруто зараде и накнаде зарада запослених и бруто накнаде члановима надзорног одбора и одбора за ревизију обрачунате су за период јануар-децембар 2020. године.

Зараде, накнаде зарада и друга примања у Јавном предузећу дефинисана су Колективним уговором, Одлуком о утврђивању висине плате директора организационих дијелова у ЈПШ „Шуме РС“ а.д. Соколац (од 31.01.2020. године), Правилником о увећању основне плате и Закључцима Владе Републике Српске (од 2011. и 2013. године) којима су дефинисане и накнаде члановима Надзорног одбора и одбора за ревизију.

Обрачун минулог рада за сваку навршену годину радног стажа вршен је на плату која се састоји од основне плате и увећања плате (по основу увећања за стручну спрему, обављање високо сложених послова, по основу отежаних услова за рад и сл.), што није у складу са чланом 69. став (1) тачка (1) Колективног уговора, којим је дефинисано да се основна плата увећава за 0,5% за сваку годину радног стажа, док је чланом 66. став (2) Колективног уговора дефинисано да основну плату одређује коефицијент сложености посла, цијена рада и вријеме проведено на послу.

Организациони дијелови Јавног предузећа су на основу Закључка Управе (од 19.02.2020. године) извршили исплату накнаде члановима пописних комисија у најмањем износу од 33.448 КМ, што је у супротности са Колективним уговором, јер исплата наведене накнаде није дефинисана Колективним уговором ни другим интерним актом. Осим наведеног поједини организациони дијелови (Дирекција) исплаћивали су и друге накнаде које нису дефинисане интерним актима (комисији за расподјелу шумскодрвних сортимената, члановима стручне комисије за праћење примјене стандарда, комисији за дисциплински поступак) у најмањем износу од 8.900 КМ.

У одређеним организационим дијеловима (Дирекција, ШГ Романија и ШГ Борја), за поједине раднике су донесена рјешења о увећању основне плате супротно члану 69. Колективног уговора, као и члану 2. став (2) Правилника о увећању основне плате. Наведеним рјешењима, извршено је увећање основне плате радника запослених на мјесту возача, техничког секретара и референта за набавке.

Остали лични расходи су исказани у висини од 3.086.185 КМ, а односе се на трошкове превоза (1.678.213 КМ), трошкове отпремнина (180.890 КМ), помоћи запосленима (868.060 КМ), награде запосленима (22.541 КМ), трошкове дневница, смјештаја, исхране и превоза на службеном путу (205.497 КМ), накнаде за кориштења сопственог возила у пословне сврхе (27.555 КМ) и остале накнаде трошкова запосленим у износу од 103.429 КМ.

Путни налози нису попуњавани у складу са Уредбом о накнадама за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 73/10), јер исти нису правдани у року од 7 дана у (члан 16. став 1. Уредбе), за путовања у иностранство нису доносили рјешења у складу са чланом 14. став 2. Уредбе, а нису ни попуњавани извјештаји о обављеном путовању (члан 16. став 2. Уредбе).

Трошкови производних услуга су исказани у износу од 53.335.598 КМ. Односе се на трошкове услуга за израду учинака (45.821.133 КМ), трошкове транспортних услуга (168.795 КМ), трошкове телефонских и поштанских услуга (793.661 КМ), трошкове услуга одржавања (3.276.017 КМ), трошкове закупа (70.721 КМ), рекламе и пропаганде (221.235 КМ), трошкове истраживања (4.144 КМ), трошкове развоја који се не капитализују (97.878 КМ) и трошкове осталих услуга у износу од 2.882.013 КМ.

Трошкови услуга за израду учинака највећим дијелом се односе на услуге сјече (13.949.911 КМ), услуге извоза дрвних сортимената (25.051.229 КМ), услуге израде шумских влака (946.748 КМ), услуге сјече и извоза случајних ужитака (4.682.736 КМ) и трошкове износа дрвних сортимената у износу од 845.093 КМ.

Трошкови услуга одржавања највећим дијелом се односе на текуће одржавање основних средстава (413.992 КМ), одржавање путева (чишћење, насип и др.) 2.212.561 КМ и одржавање и прање возила (511.683 КМ).

Трошкови текућег одржавања основних средстава највећим дијелом се односе на ШГ Височник (92.361 КМ), Дирекцију (88.672 КМ) и ШГ Маглић (31.206 КМ), а трошкови одржавања путева највећим дијелом се односе на ШГ Приједор (580.643 КМ), ШГ Борја (271.597 КМ) и ШГ Градишка (268.623 КМ).

Трошкови текућег одржавања основних средстава су прецијењени у износу од 226.478 КМ због погрешне класификације трошкова по основу радова и услуга на одржавању путева (објашњено у тачки 6.2.1.1. извјештаја).

Трошкови развоја који се не капитализују су прецијењени за износ од 18.101 КМ (објашњено у тачки 6.2.1.1. извјештаја).

Трошкови осталих услуга највећим дијелом се односе на трошкове уговора о дјелу (1.064.898 КМ), трошкове шумско-узгојних радова (469.478 КМ) и трошкове дознаке у износу од 491.750 КМ.

Уговори о дјелу највећим дијелом су исказани код ШГ Јахорина (145.580 КМ), ШГ Маглић (183.352 КМ), ШГ Романија (56.116 КМ) и ИРПЦ (124.817 КМ), а у највећем дијелу се односе на уговоре о дјелу за обављање послова у шумарству (дознака и пошумљавање).

Одређени организациони дијелови су закључивали уговоре о дјелу са запосленим радницима Јавног предузећа, као и за послове који су систематизовани у оквиру дјелатности Јавног предузећа, што је супротно члану 205. Закона о раду.

Наиме, код ИРПЦ евидентирани су уговори о дјелу закључени са по једним запосленим радником из сваког шумског газдинстава, за послове прикупљања података за израду Студије о потенцијалима осталих производа у шумама. Запосленим радницима Јавног предузећа, исплаћена је накнада од по 400 КМ, што у укупно износи 10.800 КМ. Наведени уговори закључени су у супротности са чланом 205. Закона о раду, обзиром да за наведене послове Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста постоје систематизована радна мјеста.

Код Дирекције, закључени су уговори о дјелу са лицем ангажованим на пословима пружања стручних услуга из области информатичких технологија, уз мјесечну накнаду од 1.500 КМ, као и са лицем за пружање стручних и савјетодавних услуга из области права, уз мјесечну накнаду од 500 КМ, без ограничења трајања уговора-све док траје воља извршиоца. Наведени уговори закључени су у супротности са чланом 205. Закона о раду, обзиром да за наведене послове Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста постоје систематизована радна мјеста и иста су попуњена.

У оквиру уговора о дјелу евидентиран је уговор са лицем запосленим ШГ Романија, за обављање послова надзора и контроле над изградњом, реконструкцијом и одржавањем путева у износу од 5.324 КМ.

Трошкови амортизације и резервисања су исказани у износу од 22.321.734 КМ, од чега су трошкови амортизације (9.263.451 КМ) и трошкови резервисања у износу од 13.058.283 КМ.

Трошкови амортизације односе се на трошкове амортизације нематеријалних средстава (1.599.577 КМ), грађевинских објеката (997.768 КМ), постројења и опреме (3.482.381 КМ), инвестиционих некретнина (14.812 КМ), улагања на туђим некретнинама и опреми (2.959.938 КМ) и некретнина и опреме у припреми у износу од 208.975 КМ.

Трошкови амортизације су прецијењени за износ од 280.570 КМ (детаљније објашњено у тачки 6.2.1.1. извјештаја).

Трошкове резервисања чине трошкови резервисања за обнављање природних богастава-проста репродукција шума (12.788.042 КМ), трошкови резервисања за отпремнине (246.360 КМ) и трошкови осталих резервисања у износу од 23.881 КМ.

Трошкови по основу резервисања за обнављање природних богатстава-проста репродукција шума су потцијењени за износ 6.540 КМ (детаљније објашњено у тачки 6.2.2.2. извјештаја).

Нематеријални трошкови су исказани у износу од 1.741.289 КМ, а односе се на трошкове непроизводних услуга (439.841 КМ), репрезентације (266.405 КМ), премија осигурања (287.096 КМ), платног промета (142.586 КМ), чланарина привредним коморама, осталим савезима и удружењима (137.736 КМ) и остале нематеријалне трошкове у износу од 467.625 КМ.

Трошкове непроизводних услуга чине трошкови ревизије (26.103 КМ), адвокатских услуга (50.460 КМ), здравствених услуга (72.696 КМ), стручног образовања запослених (34.934 КМ), стручног усавшавања запослених (49.657 КМ), геодетских услуга (41.151 КМ), сертификације шума (40.741 КМ) и осталих непроизводних услуга (124.099 КМ).

Остале нематеријалне трошкове чине трошкови административних, судских и других такси (63.362 КМ), стипендија (124.835 КМ), огласа за продају и набавку (80.112 КМ), судски трошкови и трошкови вјештачења (45.231 КМ), трошкови претплате на часописе и стручну литературу (53.193 КМ) и остали нематеријални трошкови (100.292 КМ).

Трошкови пореза су исказани у износу од 17.598.149 КМ, а највећи дијелом се односе на надокнаду за развој неразвијених дијелова општина у износу од 17.037.069 КМ.

Ревизијом је утврђено да је надокнада за развој неразвијених дијелова општина мање обрачуната у најмањем износу за 337.836 КМ (објашњено у тачки 6.2.2.3. извјештаја). Због претходно наведеног потцијењени су трошкови и обавезе по основу надокнада за развој неразвијених дијелова општина, а прецијењен је финансијски резултат (добитак) текуће године за износ од 337.836 КМ.

Трошкови доприноса су исказани у износу од 61.331 КМ, а највећим дијелом се односе на допринос за запошљавање и професионалну рехабилитацију инвалида (53.817 КМ).

Финансијски расходи су исказани у износу од 1.866.937 КМ, а односе се на расходе по основу камата (1.854.080 КМ) и остале финансијске расходе (12.857 КМ).

Расходе по основу камата највећим дијелом чине расходи камата по кредитима (873.073 КМ), расходи камата због неблаговременог плаћања јавних прихода (740.610 КМ) и расходи за затезне камате обрачунатих од стране добављача због неблаговременог плаћања обавеза (227.490 КМ).

Остали расходи су исказани у износу од 1.517.736 КМ, а највећим дијелом се односе на расходе по основу исправке вриједности и отписа потраживања (391.045 КМ), трошкове судских и других спорова (144.100 КМ), трошкове принудне наплате и казни за привредне преступе и прекршаје (481.116 КМ), накнаде штете трећим лицима (100.270 КМ), расходе за хуманитарне, културне и спортске намјене (171.164 КМ) и остале непоменуте расходе (184.899 КМ).

У оквиру расхода за хуманитарне, културне и спортске намјене исказана су дозначена средства Јавној здравственој установи „Институт за јавно здравство Републике Српске” за набавку медицинске опреме-респиратора у износу од 101.790 КМ на основу одлуке Надзорног одбора сходно претходно достављеној молби за помоћ од стране Института.

У 2020. години, Пореска управа Републике Српске је извршила контролу пословања Јавног предузећа и донијела рјешења о принудној наплати у којима је наложила плаћање доспјелих пореских обавеза, новоутврђених обавеза по основу затезних камата због кашњења у плаћању доприноса и припадајућих трошкова принудне наплате. Према образложењу датом за потребе ревизије, по основу 11 рјешења о принудној наплати утврђена је новонастала обавеза по основу затезних камата и трошкова принудне наплате у укупном износу од 1.218.130 КМ. У 2020. години, поједини организациони дијелови Јавног предузећа нису у периоду настанка евидентирали расходе и обавезе по основу затезних камата и трошкова принудне наплате у најмањем износу од 265.460 КМ, што није у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи 27 и 28). Због претходно наведеног, расходи и обавезе по основу затезних камата и трошкова принудне наплате су потцијењени, а финансијски резултат текућег периода је прецијењен у износу од 265.460 КМ.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- **обрачун минулог рада врши у складу са чланом 69. став (1) тачка (1) Колективног уговора, накнаде плата исплаћују у складу са члановима 72-79 Колективног уговора, а увећања основне плате врше у складу са чланом 69. Колективног уговора, као и чланом 2. став (2) Правилника о увећању основне плате,**
- **путни налози попуњавају у складу са Одлуком о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској (од 24.06.2021. године),**
- **уговори о дјелу закључују у складу са чланом 205. Закона о раду,**
- **трошкови и припадајуће обавезе утврђене по рјешењима Пореске управе Републике Српске признају у обрачунском периоду у ком су настали у складу са МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи 27 и 28).**

6.1.3. Финансијски резултат

У Билансу успјеха за период 01.01-31.12.2020. године укупни приходи су исказани у износу од 204.225.329 КМ, укупни расходи у износу од 204.051.240 КМ и добитак текућег периода у износу од 174.089 КМ.

У 2020. години, добитак текућег периода исказан је код 21-ог организационог дијела Јавног предузећа у износу од 5.465.106 КМ, а 10 организационих дијелова исказало је губитак текућег периода у износу од 5.291.017 КМ.

Губитак текућег периода исказали су шумска газдинства Борја (1.477.565 КМ), Добој (924.503 КМ), Врбања (832.216 КМ), Зеленгора (382.792 КМ), Дрина (369.261 КМ), Милићи (167.646 КМ), Мајевица (100.198 КМ), као и ЦСРП (865.690 КМ), ЦГК (140.207 КМ) и ШК Огњиште (30.939 КМ).

По налазу ревизије добитак текућег периода је прецијењен за 1.236.373 КМ, јер су приходи прецијењени најмање за 388.230 КМ (прецијењени за 538.130 КМ и потцијењени за 149.900 КМ), а расходи потцијењени најмање за 848.143 КМ (детаљније образложено у тачкама 6.1.1, 6.1.2. и 6.1.3. извјештаја).

Због претходне корекције, коригују се и финансијски резултати код организационих дијелова Јавног предузећа.

6.2. Биланс стања

У обрасцу Биланс стања (Извјештај о финансијском положају) на дан 31.12.2020. године исказана је уравнотежена вриједност aktive и пасиве у износу од 7.207.002.850 KM, а коју чине пословна актива и пасива (156.730.517 KM) и ванбилансна актива и пасива у износу од 7.050.272.333 KM.

6.2.1. Пословна актива

Пословна актива исказана је у износу од 314.096.911 KM бруто вриједности, исправке вриједности 157.366.394 KM и нето вриједности 156.730.517 KM, а односи се на стална и текућа средства.

У складу са измјенама и допунама члана 32. став (3) Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске” број 70/20), имовину Јавног предузећа чине грађевински објекти, грађевинско земљиште за редовну употребу ових објеката, покретне ствари, новачана средства и хартије од вриједности. Према образложењу датом за потребе ревизије у току је поступак преноса права својине Јавног предузећа над поменутом имовином.

6.2.1.1. Стална средства

Стална средства су исказана у износу од 260.816.014 KM бруто вриједности, исправке вриједности 142.689.220 KM и нето вриједности 118.126.794 KM, а чине их нематеријална средства, некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине, биолошка средства и средства културе и дугорочни финансијски пласмани.

Нематеријална средства су исказана у износу од 28.399.319 KM бруто вриједности, исправке вриједности 9.976.755 KM и нето вриједности 18.422.564 KM, а чине их улагања у развој, концесије, патенти лиценце и остала права, остала нематеријална средства и аванси и нематеријална средства у припреми.

Улагања у развој су исказана код ЦГК у износу од 286.250 KM, а односе се на подизање расадника за комерцијалну производњу шумског, медитеранског и хортикултурног биља која су започета још у 2012. години, од када је ЦГК и корисник концесије на пољопривредном земљишту површине од 4,28 ha. Сачињен је Главни и идејни пројекат, студија изводљивости, а према Пројекту, подизање поменутог расадника наведених култура подразумјева и изградњу помоћних и осталих објеката (неопходних за комерцијалну производњу), тј. изградњу одговарајуће енергетске мреже, рјешавање хидротехнике, односно објеката за наводњавање, приступних путева, пумпних станица, базена за воду) и других помоћних објеката (дио објеката је и изграђен и подигнути су засади одређених врста). На поменута улагања не обрачунава се амортизација, јер према наводима надлежних лица, инвестиција није окончана.

Класификација наведених улагања није извршена у складу са чланом 3. став (12) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица, јер улагања у развој нису завршена и капитализована тако да је дио улагања који се односи на нематеријална улагања (студије, главни пројекат идејни пројекат и сл.) требало евидентирати на позицији нематеријалних средстава у припреми, а за дио улагања везаних за пројекат који се односи на изградњу грађевинских објеката (приступни пут, портирница, ограда, базен за наводњавање зграда пумпне станице и др.) и улагања у опрему, на позицији некретнине, опрема и инвестиционе некретнине у припреми. По наведеном основу више су исказана улагања у развој за

286.250 КМ, а мање нематеријална улагања у припреми за износ од 161.674 КМ и некретнине, опрема и инвестиционе некретнине у припреми за 124.575 КМ.

Остала нематеријална средства су исказана у износу од 25.064.932 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 9.968.398 КМ и нето вриједности 15.096.534 КМ, а односе се на шумско привредне основе, шумскопривредну основу за војну зону, програме за рачунаре набављено одвојено од рачунара и ловнопривредне основе.

Шумскопривредне основе су исказане у износу од 16.332.145 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 9.547.142 КМ и нето вриједности 6.785.003 КМ.

Због неправилности код обрачуна амортизације која није системски алоцирана на трошкове током њеног корисног вијека, односно по основу више или мање обрачунате амортизације у текућој и ранијим годинама иста није правилно вреднована, што није у складу са МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 97). Увећана је због примјене већих амортизационих стопа од прописаних за одговарајући вијек трајања средства код ШГ Романија и ШГ Мајевица, и обрачуна амортизације на вриједност шумскопривредне основе којима је истекао период важења, а које нису искњижене из евиденције код ШГ Приједор, као и обрачуна у току улагања у израду шумско привредне основе код ШГ Приједор и ШГ Чемерница. Умањена је због примјене погрешне амортизационе стопе код ШГ Добој и обрачуна амортизације која није усклађена са периодом важности шумско привредне основе код ШГ Горица, ШГ Дрина, ШГ Врбања и ШГ Јахорина, као и чињенице да одређена газдинства (ШГ Вучевица, ШГ Градишка, ШГ Приједор, ШГ Јахорина и ШГ Горица) нису из пословних књига искњижавале шумско привредне основе чија је важност истекла.

Ревизијом је утврђено:

- трошкови амортизације у 2020. години су прецијењени за износ од 120.125 КМ (прецијењени су за 136.142 КМ и то у ШГ Приједор за 95.409 КМ и ШГ Романија за 40.733 КМ, а потцијењени за 16.017 КМ и то у ШГ Добој за 12.100 КМ и ШГ Мајевица за 3.917 КМ), по истом основу добитак текуће године је потцијењен за 120.125 КМ, као и садашња вриједност шумско привредне основе, а исправка вриједности нематеријалне имовине прецијењена за наведени износ,
- добитак ранијих година је потцијењен за 389.532 КМ (мање исказан за 413.206 КМ и то у ШГ Чемерница за 42.164 КМ, ШГ Приједор за 248.842 КМ, ШГ Романија за 122.200 КМ, а више исказан за 23.674 КМ код ШГ Горица за 23.028 КМ и ШГ Трескавица за 646 КМ), а губитак ранијих година је потцијењен за 118.578 КМ (мање исказан за 130.950 КМ и то код ШГ Дрина за 59.779 КМ, ШГ Јахорина за 58.864 КМ и ШГ Врбања за 12.307 КМ, а више исказан за 12.372 КМ код ШГ Мајевица).
- због не искњижавања шумско привредне основе чија је важност истекла, набавна и исправка вриједности истих су прецијењене за укупан износ од 2.336.623 КМ (у ШГ Вучевица 257.298 КМ, ШГ Градишка 323.746 КМ, ШГ Приједор 957.783 КМ, ШГ Јахорина 241.975 КМ и ШГ Горица 555.821 КМ), што није у складу са МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 112 б).

Због наведених корекција шумско привредне основе, на нивоу Јавног предузећа трошкови амортизације су прецијењени за износ од 120.125 КМ, а добитак текуће године је потцијењен за исти износ, добитак ранијих година је потцијењен за 389.532 КМ, а губитак ранијих година за 118.578 КМ, такође прецијењене су набавна вриједност осталих нематеријалних средстава за 2.336.623 КМ и исправка вриједности за 2.726.827 КМ, а садашња вриједност осталих нематеријалних средстава је потцијењена за износ од 390.208 КМ.

Програми за рачунаре набављени одвојено од рачунара су исказани у износу од 8.559.070 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 261.785 КМ и нето вриједности 8.297.284 КМ, а највећим дијелом се односе на набавку новог интегралног информационог система-SAP.

Улагања у нови интегрални информациони систем-SAP у износу од 8.402.444 КМ нису класификована као нематеријална средства у припреми, што није у складу са чланом 3. став (12) Правилника о контоном оквиру и садржини рачуна у контоном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

У 2020. години извршен је обрачун амортизације на улагања у нови интегрални информациони систем-SAP у укупном износу од 131.779 КМ (ШГ Јахорина 37.703 КМ и ШГ Врбања 94.076 КМ), што није у складу са Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 1 и 2). По наведеном основу су прецијењени трошкови амортизације и исправка вриједности за износ од 131.779 КМ, а потцијењени су нераспоређени добитак текуће године и садашња вриједност програма за рачунаре за наведени износ.

Дана 20.12.2019. године, са „Prointer ITSS” д.о.о. Бања Лука закључен је уговор за набавку услуга израде, инсталације и конфигурације интегралног информационог система ЈПШ „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац, као и хардверског дијела опреме, а у складу са Пројектним задатком као прилогом уговора, у вриједности од 17.049.500 КМ (без ПДВ-а) односно 19.947.915 КМ (са ПДВ-ом). У вриједност уговора је укључена и опрема, софтвер за надзор, као и лиценце за апликативни софтвер и исти је закључен на период од 36 мјесеци, колики је и рок за имплементацију система.

Влада Републике Српске је 24.05.2019. године усвојила План пословања Јавног предузећа за период 2019-2021. година и Информацију о потреби израде интегралног информационог система у ЈПШ „Шуме Републике Српске” а.д. Соколац, те истим задужила Министарство финансија да, у буџетској 2020. и 2021. години, усмјери годишње по 6.214.950 КМ, из средстава посебних намјена за шуме, за израду интегралног информационог система.

Надзорни одбор је 04.07.2019. године донио Одлуку о набавци интегралног информационог система за потребе Јавног предузећа у укупној вриједности до 17.050.000 КМ (без ПДВ-а), у којој се чланом 2. наводи да ће се дио средстава за реализацију набавке у износу од 5.500.000 КМ обезбједити из средстава Партнер фонда, а преостали дио из средстава посебних намјена за шуме у буџетској 2020. и 2021. години у износима од 6.214.950 КМ, за што је задужено Министарство финансија.

На захтјев Јавног предузећа, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је 15.07.2019. године доставило Мишљење у којем се наводи да будући да је Влада Републике Српске усвојила поменути План пословања Јавног предузећа за период 2019-2021. година и Информацију о потреби израде интегралног информационог система, те имајући у виду да ће се поменута набавка спровести у складу са Законом о јавним набавкама, за Одлуку о набавци интегралног информационог система није потребна сагласност Владе Републике Српске.

Аванси и нематеријална средства у припреми су исказани у износу од 3.024.172 КМ, а односе се на шумскопривредне основе у припреми, ловнопривредне основе у припреми, запреминске и сортиментне таблице у припреми и студије о потенцијалима осталих производа у припреми.

Запреминске и сортиментне таблице у припреми су исказане у износу од 800.000 КМ. Финансирање израде запреминских и сортиментних таблица, према Закључку Управе Јавног предузећа од 05.04.2019. године, вршиће се у периоду 2019-2021. година и то из кредитних средстава (Револвинг фонд) у износу од 800.000 КМ и средстава проширене репродукције у износу од 675.356 КМ, а уколико се ова средства не реализују финансирање ће вршити шумска газдинства. За израду наведених таблица задужен је ИРПЦ, који је шумским газдинствима закључно са 31.12.2020. године испоставио фактуре у укупном износу од 800.000 КМ (расподјела задужења је извршена процентуалним учешћем на начин како се врши финансирање Дирекције) које су код шумских газдинстава евидентирани на нематеријалној имовини у припреми (запреминских и сортиментних таблица) и обавезама према добављачима-повезана правна лица, а у ИРПЦ на позицији купци-повезана правна лица и приходима од властитих учинака, а за неутрошени дио средстава на одложеним приходима и примљеним донацијама.

Према прегледу трошкова достављеног од стране ИРПЦ-а, у 2019. и 2020. години за ову намјену су утрошена средства у износу од 487.726 КМ, односно 312.273 КМ мање од фактурисаног износа.

Почетно признавање предметне нематеријалне имовине у припреми није извршено у складу са МРС 38 - Нематеријална имовина (параграф 24) и Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 1), јер средство није вредновано по набавној вриједности, тј. у вриједности извршених услуга. По наведеном основу прецијењена је нематеријална имовина у припреми и одложени приходи и примљене донације за износ од 312.273 КМ.

Студија о потенцијалима осталих шумских производа у припреми исказана је у износу од 26.342 КМ. Управа Јавног предузећа је 18.07.2019. године донијела Одлуку којом се ИРПЦ-у даје сагласност на Калкулацију трошкова за израду студије о потенцијалима осталих производа у шумама Републике Српске у износу од 112.200 КМ, а Одлукама од 25.09.2019. и 27.01.2020. године распоређени су трошкови по шумским газдинствима (процентуалним учешћем на начин како се врши финансирање Дирекције) и то у 2019. години у износу од 34.500 КМ и у 2020. години у износу од 61.750 КМ (укупно 96.250 КМ) колико је и фактурисано од стране ИРПЦ.

Иако наведена улагања не испуњавају услове да се признају као нематеријално средство (што је и став Дирекције), поједина газдинства су у 2020. години испостављене фактуре за израду ове студије евидентирала на нематеријалној имовини у припреми у износу од 26.342 КМ (ШГ Оштрељ-Дринић, ШГ Зеленгора, ШГ Врбања, ШГ Мајевица, ШГ Јахорина, ШГ Приједор, ШГ Рибник, ШГ Маглић, ШГ Борја и ШГ Вучевица), а остала газдинства на различитим позицијама трошкова у износу од 69.658 КМ.

Према прегледу трошкова достављеног од стране ИРПЦ-а, за ову намјену су утрошена средства у укупном износу од 51.407 КМ, односно 44.443 КМ мање од фактурисаног износа (за мање утрошена средства у ИРПЦ-у су разграничили приход), тако да су у наведеном износу призната улагања која се нису ни десила. Сходно наведеном прецијењена је нематеријална имовина у припреми за износ од 26.342 КМ, трошкови улагања у развој у износу од 18.101 КМ и пасивна временска разграничења (одложени приходи и примљене донације), а потцијењена добит текуће године за 18.101 КМ.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- ***признавање нематеријалне имовине у припреми врши у складу са МРС 38***
- ***Нематеријална имовина (параграф 24 и 112. б) и Правилником о***

рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 1.) и да се иста класификује у складу са чланом 3. ставови (11 и 12) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица, а обрачун амортизације системски алоцира на трошкове током корисног вијека трајања конкретног средства у складу са МРС 38 – Нематеријална имовина (параграф 97).

Некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине су исказане у износу од 219.980.108 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 120.732.687 КМ и нето вриједности 99.247.421 КМ, а чине их земљиште, грађевински објекти, постројења и опрема, инвестиционе некретнине, улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми и аванси и некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми.

Земљиште је исказано у износу од 1.736.673 КМ. Код већег броја газдинстава признавање земљишта није вршено на основу власничке документације. Нека од газдинстава немају исказано земљиште (ШГ Трескавица, ШГ Клековача-Потоци, ШГ Дрина), а код одређених газдинстава земљиште је исказано у симболичним износима (ШГ Ботин које је исказало земљиште у износу од свега 5.720 КМ, а у посједу истог је земљиште површине од 1.400 м² у Невесињу и земљиште које се односи на шумску управу у Гацку—земљиште није проведено и укњижено у катастру, затим код ШГ Борја није обухваћено и земљиште које се налази испод објеката и које захвата двориште и паркинг за грађевинске објекте у Теслићу, као и у ШГ Приједор свега 59.401 КМ, што се већим дијелом односи на куповину земљишта од физичких лица, идентификација и процјена осталог земљишта није вршена). У помоћној књизи основних средстава код појединих газдинстава земљиште се води само у укупној вриједности, без прецизнијег одређења некретнине, односно назива парцеле, броја катастарске честице, површине и слично.

На основу увида у расположиву документацију утврђено је да земљиште није интегрално евидентирано и исказано како је прописано чланом 3. став (6) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица.

Грађевински објекти су исказани у износу од 60.443.722 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 31.455.846 КМ и нето вриједности 28.987.876 КМ. Нето вриједност чине грађевински објекти за обављање дјелатности (27.022.788 КМ), станови (92.444 КМ), водопривредни објекти (591.915 КМ) и остали грађевински објекти (1.280.728 КМ).

Грађевински објекти за обављање дјелатности се односе и на лугарнице, куће које су купљене за становање запослених, односно објекте који не служе за обављање дјелатности већ за становање радника шумских газдинстава чија је вриједност значајна (само у ШГ Височник набавна вриједност ових објеката износи 733.666 КМ, а садашња вриједност 347.725 КМ) и коју је требало евидентирати на становима.

Грађевински објекти за обављање дјелатности су потцијењени у најмањем износу за 845.148 КМ, а прецијењени грађевински објекти у припреми за исти износ, јер у ШГ Вучевица - објекат у вриједности од 753.823 КМ (за наведени објекат није обрачуната амортизација у текућем периоду у износу од 9.800 КМ) и ШГ Панос ловачки дом чија је садашња вриједност 91.325 КМ (за наведени објекат је вршена амортизација) који се користе, није извршена активација средства (пренос са средстава у припреми на средства у употреби) тј. пренос на грађевинске објекте за обављање дјелатности, што није у складу са чланом 4. став (11) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица. Такође, због претходно наведеног код ШГ Вучевица су потцијењени трошкови амортизације и исправка вриједности, а

прецијењен финансијски резултат (добит) текућег периода за 9.800 КМ, што није у складу са захтјевом МРС 16 - Некретнине постројења и опрема (параграф 55).

Постројења и опрема су исказани у износу од 52.903.098 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 41.929.991 КМ и нето вриједности 10.973.107 КМ. Нето вриједност чини опрема за обављање дјелатности (намјештај, климе, рачунари и др.) 2.836.159 КМ, путнички аутомобили и теренска возила (5.647.616 КМ), опрема набављена из донације - контејнери за расадничку производњу, ватрогасно возило и др. (266.680 КМ), средства механизације-зглобни трактори и др. (2.004.294 КМ), моторне пиле (180.853 КМ) и остала опрема, алат и инвентар (37.506 КМ).

Због погрешног обрачуна и евидентирања амортизације на програме у ШГ Бања Лука у износу од 48.331 КМ, садашња вриједност опреме за обављање дјелатности је потцијењена за наведени износ, а исправка вриједности прецијењена као и трошкови амортизације, а добитак текуће године је потцијењен за исти износ.

Инвестиционе некретнине су исказане у износу од 980.600 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 245.348 КМ и нето вриједности 735.252 КМ, а односи се на станове и друге стамбене јединице.

Дио стамбених јединица је по уговорима о коришћењу додијељен радницима које користе за вријеме вршења службене дужности без плаћања закупнине (ШГ Оштрељ-Дринић, ШГ Дрина и ШГ Јахорина), четири стана користе пензионисани радници или њихове породице по уговорима о закупу закљученим са Јавним предузећем којим је уговорено да закупнину плаћају Фонду становања Републике Српске (ШГ Романија), један објекат је укњижен на физичко лице - пензионисаног радника и није власништво предузећа (ШГ Вучевица), док пет станова користе радници по уговорима о закупу и закупнину плаћају на рачун организационих дијелова којима припадају стамбене јединице (ШГ Горица, ШГ Сјемећ и Дирекција).

Ревизијом је утврђено да већи дио наведених некретнина у износу од 795.569 КМ бруто вриједности и 196.826 КМ исправке вриједности исказаних код ШГ Оштрељ-Дринић, ШГ Дрина, ШГ Јахорина, ШГ Романија и ШГ Вучевица нису предмет признавања на позицији инвестиционих некретнина, јер их Јавно предузеће односно шумска газдинства не држе у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вриједности капитала или и једног и другог, како је прописано МРС 40 - Инвестиционе некретнине (параграф 5), као и одредбама Правилника о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 3). По наведеном основу је:

- позиција грађевинских објеката за обављање дјелатности, мање исказана у износу од 518.517 КМ бруто вриједности и 120.828 КМ исправке вриједности (ШГ Оштрељ-Дринић, ШГ Дрина и ШГ Јахорина) по основу стамбених јединица које се користе за вршење дјелатности, а радницима додијељују на коришћење за вријеме вршења службене дужности без плаћања закупнине, те их је требало признати у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 6) и Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 2),
- имовина прецијењена у износу од 1.094 КМ нето вриједности (19.039 КМ бруто вриједности и 17.945 КМ исправке вриједности), по основу објеката који је према Листи непокретности укњижен на физичко лице - пензионисаног радника и није власништво предузећа (ШГ Вучевица).

Такође, код ШГ Романија, су исказана четири стана у износу од 258.013 КМ бруто вриједности и 58.053 КМ исправке вриједности која користе пензионисани радници и њихове породице по уговорима о закупу које је закључило ШГ Романија, по којима

је уговорено да корисници станова закупнину плаћају Фонду становања Републике Српске, што сходно претходно наведеном није инвестициона имовина. С обзиром да је третман признавања станова који су додијељени радницима (инвалидима, радницима из социјалне категорије, као и станови који могу бити предмет откупа по Закону о приватизацији државних станова) специфичност која није дефинисана МРС и МСФИ, као и то да власништво над одређеном некретнином није увијек основ за признавање средства у билансној евиденцији, већ корисник средства и њихово признавање и вредновање потребно је дефинисати рачуноводственом политиком Јавног предузећа.

Поред наведеног, код ШГ Горица, позиција инвестиционих некретнина, мање је исказана за 42.952 КМ а позиција земљишта више за наведени износ, јер је земљиште дато у закуп по Уговору о закупу складишног простора закљученог 03.02.2020. године са „ФАШ” д.о.о. Шипово, за складиштење трупаца уз плаћање закупнине од 1.125 КМ/мјесечно, те је признавање наведене имовине требало исказати на позицији инвестиционих некретнина у складу са Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 3), као и МРС 40 - Инвестиционе некретнине (параграф 5), јер се ради земљишту које се држи у циљу остваривања прихода од закупнине.

Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми су исказана у износу од 88.625.099 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 45.697.224 КМ и нето вриједности 42.937.875 КМ. Нето вриједност чине улагања у шумско камионске путеве (40.247.867 КМ), улагања на туђим основним средствима из донације (529.424 КМ) и улагање на туђем земљишту (2.160.584 КМ).

Почетна улагања у изградњу нових и накнадна улагања у реконструкцију постојећих путева, евидентирана су на улагањима на туђим некретнинама, постројењима и опреми, а амортизација ове имовине на припадајућем конту исправке вриједности.

Није извршена идентификација свих шумских камионских путева, исти путеви се воде у билансној евиденцији, односно помоћној књизи основних средстава под различитим инвентурним бројевима и називима, дио накнадних улагања се евидентира одвојено од почетних улагања мада се ради о истом путу, а за дио путева за које се накнадна улагања воде у билансној евиденцији, ванбилансно су исказане вриједности почетних и накнадних улагања везаних за исте, до њиховог искњижавања из билансне у ванбилансну евиденцију.

ШГ Зеленгора највећи дио радова везаних за одржавање путева врши у властитој режији. Према интерним ситуацијама од 27.03.2020. године у износу од 15.325 КМ, 30.03.2020. године у износу од 21.450 КМ и 31.03.2020. године у износу од 20.300 КМ евидентирани су радови на одржавању шумских камионских путева у укупном износу од 57.075 КМ на улагањима у туђе некретнине, постројења и опрему и приходима од властитих учинака. Обзиром да се у овом случају не ради о капиталном улагању већ о одржавању тј. насипању путева истим се не повећава вриједност путева и чињеницу да су два пута оприходовани, по овом основу прецјењена су улагања у туђе некретнине, постројења и опрему за износ од 57.075 КМ, као и приход од властитих учинака, а финансијски резултат (добит) текућег периода је прецијењена за наведени износ.

Код ШГ Јахорина за 118.413 КМ и ШГ Добој за 51.783 КМ, кроз просту репродукцију правдани су и оприходовани рачуни за текуће одржавање путева (по фактурама добављача) у укупном износу од 170.196 КМ који су накнадно сторнирани са трошкова и евидентирани у оквиру улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми, што није у складу са чланом 4. став (11) Правилника о контном оквиру за

привредна друштва, задруге и друга правна лица, јер наведена улагања неиспуњавају услове да буду признати као средство, већ трошак текућег одржавања путева. Такође, у ШГ Бања Лука рачуни за текуће одржавање путева (по фактурама добављача) у укупном износу од 56.282 КМ евидентирани су на улагањима у туђе некретнине постројења и опрему. По наведеном основу за износ од 226.478 КМ потцијењени су трошкови одржавања, а прецијењени финансијски резултат (добит) текућег периода и улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми.

Путеви који су у употреби код ШГ Рибник (1.937.621 КМ), ШГ Зеленгора (259.782 КМ), и ШГ Врбања (2.255.953 КМ) и за које се обрачунава амортизација, због недостатака дијела техничке документације (грађевинске дозволе и сл.) исти се и даље воде као средство у припреми, што није у складу са чланом 4. став (11) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица. По наведеном основу у најмањем износу од 4.453.356 КМ потцијењена су улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми, а прецијењене некретнине, опрема, и инв. некретнине у припреми.

По основу погрешно евидентираног грађевинског земљишта, улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми су прецијењена за износ од 1.065.389 КМ, а потцијењено земљиште.

Аванси и некретнине, постројења, опрема и инвестиционе некретнине у припреми су исказани у износу од 15.280.916 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 1.404.278 КМ и нето вриједности 13.876.638 КМ. Бруто вриједност чине грађевински објекти у припреми (2.103.756 КМ), путеви у припреми (10.589.125 КМ), опрема у припреми - нови интегрални информациони систем (2.580.128 КМ) и аванси за некретнине и опрему код ШГ Јахорина из ранијег периода (7.907 КМ).

Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми су потцијењена у најмањем износу за 4.453.356 КМ, а прецијењена улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми у припреми за исти износ (објашњено код улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми).

Грађевински објекти за обављање дјелатности су потцијењени у најмањем износу за 845.148 КМ, а прецијењени грађевински објекти у припреми за исти износ (објашњено код грађевинских објеката).

У ШГ Зеленгора мање је обрачуната амортизација на путеве у припреми (који се користе) у износу од 9.865 КМ (обрачуната је само за један квартал 2020. године), што није у складу са захтјевом МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 55). По наведеном основу потцијењени су трошкови амортизације за 9.865 КМ и исправка вриједности, а прецијењени финансијски резултат (добит) текућег периода и садашња вриједност наведене имовине.

Грађевински објекти и опрема у припреми потцијењени су за износ од 124.575 КМ у вези погрешне класификације улагања у развој.

Биолошка средства и средства културе су исказана у износу од 339.718 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 104.105 КМ и нето вриједности 235.613 КМ. Нето вриједност се односи на вишегодишње засаде (216.219 КМ) и средства културе (19.394 КМ). Вишегодишњи засади су исказани код ЦСРП (182.642 КМ) и највећим дијелом се односе на засаде дивље трешње из ранијег периода.

Вишегодишњи засади, који су признати као биолошка средства, нису вредновани у складу са МРС 41 – Пољопривреда (параграфи 12 и 30) и Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 4), који

налажу да се приликом почетног признавања, као и на датум сваког извјештајног периода вреднују по фер вриједности умањеној за трошкове продаје или, уколико се фер вриједност не може поуздано одмјерити, по набавној вриједности умањеној за акумулирану амортизацију и евентуалне акумулиране губитке од умањења вриједности.

Дугорочни финансијски пласмани су исказани у износу од 12.096.869 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 11.875.673 КМ и нето вриједности 221.196 КМ, а чине их учешћа у капиталу других правних лица, дугорочни кредити у земљи и остали дугорочни финансијски пласмани.

Учешћа у капиталу других правних лица су исказана у износу од 3.815.634 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 3.814.634 КМ и нето вриједности 1.000 КМ.

Чине их учешће у капиталу по основу оснивачког улога у „Forest bio-energy” д.о.о. Бања Лука у износу од 1.000 КМ (20% учешћа), те учешћа у капиталу ШГ Романија у Нова Романија а.д. Соколац у износу од 3.510.791 КМ (бруто вриједности и исправке вриједности), ШГ Бирач и ШГ Милићи у Дрвну индустрију Власеница а.д. Власеница у износу од 303.843 КМ (бруто вриједности и исправке вриједности). У ранијем периоду извршена је исправка вриједности учешћа у капиталу у Нова Романија а.д. Соколац и Дрвна индустрија Власеница а.д. Власеница.

Дугорочни кредити у земљи су исказани у износу од 493.704 бруто вриједности, исправке вриједности 273.508 КМ и нето вриједности 220.196 КМ, а односе се на дугорочне кредите дате радницима у ранијем периоду, од чега се најзначајнији износи односе на ШГ Горица (59.716 КМ), ШГ Добој (55.320 КМ) и ШГ Јахорина (41.431 КМ). Кредити су дати на период од 15 до 20 година уз каматну стопу од 1%.

Кредити дати радницима који доспјевају на наплату до годину дана нису класификовани као дио дугорочних кредита који доспијева на наплату до годину дана, што није у складу са чланом 17. став (6) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Остали дугорочни финансијски пласмани су исказани у износу од 7.787.531 КМ (бруто вриједности и исправке вриједности), а односе се на међусобна улагања сходно одлукама Управе о учешћу (шумских газдинстава) у суфинансирању. Чине их улагања у набавку пословног простора у Бања Луци (4.934.011 КМ), опреме за контејнерску производњу садног материјала ЦСРП (957.535 КМ), набавку информационе опреме код ИРПЦ (352.202 КМ), објекта ШК Огњиште на Јахорини (1.303.117 КМ) и набавку материјално-техничких средстава за противпожарну заштиту код ЦГК (240.666 КМ).

У 2020. години, код ЦСРП су евидентирана улагања у набавку опреме за контејнерску производњу садног материјала у износу од 201.155 КМ, у складу са одлуком Управе о учешћу у суфинансирању.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- **инвестиционе некретнине признају и вреднују у складу са МРС 40- Инвестиционе некретнине (параграф 5) и Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 3),**
- **станови и друге стамбене јединице који се по уговорима додијељују радницима на коришћење за вријеме вршења службене дужности без плаћања закупнине, признају у складу са МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 6) и Правилником о рачуноводственим**

политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 2), а признавања и вредновање станова који могу бити предмет откупа по Закону о приватизацији државних станова потребно је дефинисати рачуноводственом политиком Јавног предузећа,

- **некретнине, постројења, опрема признају и вреднују у складу са захтјевима МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема и другим релевантним МРС/МСФИ и да се исте евидентирају у складу са чланом 4. ставови (6, 7, 8 и 11) Правилника о контном оквиру за привредна друштва, задруге и друга правна лица, а обрачун амортизације на некретнине, постројења и опрему врши у складу са захтјевом МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 55).**

6.2.1.2. Текућа средства

Текућа средства су исказана у износу од 53.280.897 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 14.677.174 КМ и нето вриједности 38.603.723 КМ, а чине их залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намјењена продаји и краткорочна потраживања, краткорочни финансијски пласмани и готовина.

Залихе, стална средства и средства обустављеног пословања намјењена продаји су исказане у износу од 19.469.877 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 3.844.116 КМ и нето вриједности 15.625.761 КМ, а односе се на залихе материјала, недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга, готових производа и робе, стална средства и средства обустављеног пословања намјењена продаји и дате авансе.

Залихе материјала су исказане у износу од 4.916.852 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 3.071.475 КМ и нето вриједности 1.845.377 КМ, а нето вриједност залиха највећим дијелом се односи на залихе резервних дијелова у складишту (701.558 КМ), алата, инвентара и ХТЗ опреме у складишту (460.257 КМ), потрошног материјала (424.146 КМ), горива и мазива (83.306 КМ) и канцеларијског материјала у износу од 76.332 КМ.

Залихе недовршене производње, полупроизвода и недовршених услуга су исказане у износу од 8.171.839 КМ (бруто вриједности и нето вриједности), а односе се на залихе шумских дрвних сортимената на пању (5.656.140 КМ) и садног материјала (шумских садница и хортикултурног садног материјала) који се производи у ЦСРП (2.515.699 КМ).

Залихе готових производа су исказане у износу од 5.427.798 КМ (бруто вриједности и нето вриједности), а односе се на залихе шумских дрвних сортимената на камионском путу (5.656.140 КМ) и сјеменског материјала у ЦСРП (143.313 КМ).

Исказана вриједност залиха недовршене производње (код пања) и готових производа (на камионском путу и стоваришту) на дан биланса је исказана на основу пописа количинског стања множењем са цијеном коштања која треба да се утврђује по прописаној јединственој методологији израчунавања по фазама рада, односно по мјесту залиха (шума пањ, камионски пут и централно стовариште).

Обрачун вриједности залиха дрвних сортимената прописан је јединственом шемом и Инструкцијом за попуњавање шеме и ставовима за књижење у финансијском књиговодству и ставовима за преузимање података из погонског књиговодства, која подразумејева вођење класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

Ревизијом је утврђено да 13 организационих дијелова (шумских газдинстава Панос, Бинач, Добој, Зеленгора, Чемерница, Ботин, Јахорина, Дрина, Маглић, Борја,

Милићи и Трескавица, као и ЦСРП), не воде класу 9 - Обрачун трошкова и учинака, на основу које се утврђује стварна цијене коштања залиха готових производа и недовршене производње шумских дрвних сортимената, како је то прописано Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 7), као и чланом 64. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

На дан биланса, усаглашавање залиха дрвних сортимената са стањем по попису није извршено код шумских газдинстава Зеленгора, Мајевица, Милићи и Оштрељ-Дринић, па су по том основу залихе недовршене производње потцијењене за износ 7.681 КМ код ШГ Милићи и прецијењене за износ 1.924 КМ код ШГ Оштрељ-Дринић, а залихе готових производа прецијењене за износ 20.127 КМ ШГ Зеленгора и потцијењена за износ 11.569 КМ ШГ Мајевица и ШГ Оштрељ-Дринић.

Краткорочна потраживања, краткорочни финансијски пласмани и готовина су исказане у износу од 33.811.020 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 10.833.058 КМ и нето вриједности 22.977.962 КМ, а односе се на краткорочна потраживања, краткорочне финансијске пласмане, готовинске еквиваленте и готовину, порез на додату вриједност и активна временска разграничења.

Краткорочна потраживања су исказана у износу од 26.643.139 КМ бруто вриједности, 10.544.886 КМ исправке вриједности и 16.098.253 КМ нето вриједности, а највећим дијелом их чине:

- потраживања од купаца у износу од 13.785.433 КМ (бруто вриједности и нето вриједности),
- сумњива и спорна потраживања од купаца у износу од 9.998.221 КМ (бруто вриједности и исправке вриједности),
- потраживања из специфичних послова у износу од 163.709 КМ и
- друга краткорочна потраживања у износу од 2.693.280 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 544.169 КМ и нето вриједности 2.149.111 КМ.

Потраживања од купаца су највећим дијелом исказана по основу продаје шумских дрвних сортимената.

Надзорни одбор Јавног предузећа, донио је више интерних аката (одлуке, упутства, процедуре и слично) којима је дефинисао начин и услове продаје шумских дрвних сортимената.

Одлуком о начину и условима продаје шумских дрвних сортимената (члан 8), поред осталог дефинисан је начин и рокови плаћања и то авансна уплата и одгођено плаћање уз обезбјеђење наплате потраживања путем мјенице или гаранције банке, под условом да купци редовно измирују текуће обавезе прописане законом. Одгођено плаћање може се уговорити на период до 30 дана за солвентне купце шумских дрвних сортимената (четинара), на период од 30 до 60 дана који одређује Управа Јавног предузећа у зависности од степена прераде дрвета предузећа из области дрвопрерађивачке индустрије, према листи Министарства привреде и предузетништва, а изузетно на период до 90 дана.

Купци који имају доспјеле а неизмирене обавезе морају измирити дуговање прије почетка испоруке (члан 8. став 5). Испорука шумских дрвних сортимената може почети тек након испуњења свих услова наведених у одлуци и закљученог уговора.

Одлуком је дефинисана и могућност одложеног плаћања на рате, ниже вриједних дрвних сортимената синдикалним организацијама, државним органима,

удружењима пензионера, бораца, породицама погинулих бораца, ратних војних инвалида и радницима Јавног предузећа.

Ревизијом је утврђено, да значајним дијелом активности у погледу испоруке, уговарања продаје и наплате потраживања нису проведене у складу са одредбама Одлуке о начину и условима продаје шумских дрвних сортимената, што је образложено у наставку ове тачке извјештаја.

Према књиговодственој евиденцији и извјештају о пословању, на доспјела потраживања од купаца (без потраживања по основу камата), која са стањем на дан 31.12.2020. године нису наплаћена у складу са уговореним роком се односи 17.582.430 КМ (од чега су сумњива и спорна 10.139.820 КМ) углавном од купаца шумских дрвних сортимената.

На некоригована потраживања која су доспјела на наплату, а нису наплаћена у складу са чланом 8. уговора и чланом 8. наведене одлуке (авансно или по истеку уговореног рока плаћања), односи се 7.410.430 КМ. Највећи дијелом се односе на потраживања код ШГ Горица (874.430 КМ), ШГ Рибник (693.355 КМ), ШГ Приједор (516.398 КМ), ШГ Оштрељ-Дринић (435.580 КМ), ШГ Клековача (386.460 КМ) ШГ Височник (422.280 КМ), ШГ Борја (329.890 КМ), ШГ Зеленгора (267.800 КМ), ШГ Романија (255.520 КМ), ШГ Бирач (164.980 КМ), ШГ Врбања (131.890 КМ), као и на остале организационе јединице.

По Одлуци Надзорног одбора Јавног предузећа на приједлог Централне пописне комисије по извјештају за 2020. годину, извршен је коначан отпис ненаплативих потраживања и пласмана, која су искњижена из књиговодствене евиденције бруто вриједности у износу од 967.340 КМ (од чега се на потраживања од купаца по основу продаје односи 908.235 КМ, а на пласмане и друге основе потраживања 59.105 КМ) и исправке вриједности у износу од 951.367 КМ, због апсолутне застареле, правоснажне односно извршне судске исправе која се не може реализовати, окончаног стечајног поступка, вансудског поравнања и доказа да је правно лице дужник брисано из судског регистра.

Наведеном одлуком је одобрено и да се изврши исправка потраживања која нису наплаћена у року од годину дана у износу од 350.576 КМ, јер је испорука шумских дрвних сортимената вршена а наплата није, иако је уговорено авансно плаћање, нити су активирана средства обезбјеђење наплате потраживања код одгођеног плаћања, што није у складу са чланом 8. уговора о продаји.

Мање је исказана корекција потраживања и расходи по основу исправке вриједности и отписа потраживања у износу од најмање 160.600 КМ, а више финансијски резултат (добитак) текућег периода, јер потраживања која нису наплаћена у периоду од годину дана на дан билансирања нису процијењена са становишта њихове наплативости, сходно Правилнику о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 9).

Коначан отпис ненаплативих потраживања и пласмана по наведеним основама, извршен је и претходних година у складу са одлуком Надзорног одбора приликом усвајања извјештаја о попису. Из књиговодствене евиденције извршено је искњижавање у 2019. години (1.896.083 КМ бруто вриједности и исправке вриједности 1.761.868 КМ), 2018. години (988.774 КМ), 2017. години (1.864.029 КМ), 2016. години (8.485.753 КМ), 2015. години (675.117 КМ), као и у претходним годинама.

У току ревизије није документовано да су благовремено покретани поступци за ненаплаћена потраживања и пласмане.

Сумњива и спорна потраживања од купаца са 31.12.2020. године имају све организационе јединице (осим Дирекције), а највећи износи се односе на ШГ Романија (1.743.374 КМ), ШГ Вучевица (1.480.885 КМ), ШГ Оштрељ-Дринић (832.592 КМ), ШГ Врбања (807.065 КМ), ШГ Јахорина (694.584 КМ), ШГ Височник (617.633 КМ), ШГ Борја Теслић (574.990 КМ), ШГ Сјемећ (564.658 КМ), ШГ Маглић (400.740 КМ), ШГ Приједор (296.215 КМ), ШГ Бирач (284.445 КМ), ШГ Бања Лука (238.086 КМ), ШГ Зеленгора (204.103 КМ), ШГ Лисина (170.682 КМ) и остале организационе јединице.

На дан 31.12.2020. године, након извршеног искњижавања отписаних потраживања, у пословним књигама преостала су потраживања од купаца за испоручене дрвне сортименте за која највећим дијелом не постоји могућност наплате (најмање 5.000.000 КМ) због окончаних судских извршних поступака и пресуда, стечајних поступака, већина дужника је брисана из судског регистра, што је документовано у писаној форми, нису признати у складу са МСФИ 9-Финансијски инструменти параграф 3.2.3 (а), којим је прописано да ентитет треба да престане да признаје финансијско средство када уговорена права на токове готовине од финансијског средства престану да важе.

Највећи дужници ненаплативих потраживања су „ФЛ Стакорина“ д.о.о. Чајниче (1.128.550 КМ), Дрволик д.о.о. Рогатица (739.014 КМ), Орах-Стакорина Чајниче (295.007 КМ), Нова Форма д.о.о. Шамац (247.060 КМ), Данпром-грађа д.о.о. Приједор (221.646 КМ), AQUA LIFE д.о.о. Соколац (204.260 КМ), Црвена стијена д.о.о. Пале (167.893 КМ), Романија WOOD д.о.о. Соколац (105.683 КМ), те остали дужници којих је значајан број.

Сумњива и спорна потраживања по основу испоручених шумских дрвних сортимената од купца „ФЛ Стакорина“ д.о.о. Чајниче (чији је оснивач и законски заступник страни држављанин из Египта), исказана су у износу од 1.128.550 КМ (1.023.623 КМ за испоручене шумске дрвне сортименте и затезних камата 104.927 КМ) по осам уговора закључених у току 2018. године (два уговора са одложеним плаћањем до 60 дана и четири за авансно плаћање).

Пословање са купцем „ФЛ Стакорина“ које је започето у 2017. години, није надзирано од потписивања уговора, испоруке дрвних сортимената, праћења динамике испоруке, рокова наплате потраживања и коришћења инструмената обезбјеђења плаћања, односно није било у складу са условима прописаних чланом 8. Одлуке о начину и условима продаје шумских дрвних сортимената, нити је било у складу са закљученим уговорима, што има за посљедицу да су остала ненаплаћена потраживања у наведеном износу, јер је стечајни поступак окончан 22.01.2021. године у поступку који је водио Окружни привредни суд у Требињу. Основ за наплату од купца не постоји, јер нема имовине.

Иако су доспјела ненаплаћена потраживања по претходним уговорима износила 264.000 КМ (укупан дуг на дан 31.12.2017. године износио је 503.850 КМ и наплаћен је у току марта 2018. године), Јавно предузеће је са „ФЛ Стакорина“ 18.01.2018. године закључило два уговора са одложеним плаћањем до 60 дана у укупном износу од 1.143.229 КМ (без ПДВ-а) за испоруку 5.700 м³ трупаца јеле и бора износу од 690.045 КМ и за испоруку 3.800 м³ трупаца смрче у износу од 453.184 КМ.

Такође, 21.06.2018. године закључена су четири уговора са авансним плаћањем укупне уговорене вриједности од 225.405 КМ (без ПДВ-а).

По уговорима у 2018. години, испоручени су шумски дрвни сортименти у износу од 1.169.774 КМ, наплаћено је 146.151 КМ, посљедња испорука је била 30.11.2018.

године, тако да је остало ненаплаћено потраживање од 1.023.623 КМ без потраживања по основу камата.

Информације о окончаном стечајном поступку су биле познате у периоду израде извјештаја, али нису објелодањене у Напоменама уз финансијски извјештај у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 122).

Због учињених пропуста како у пословању са купцем „ФЛ Стакорина“, тако и са другим купцима којих је значајан број, пословање Јавног предузећа није било у складу са чланом 10. Уговора о коришћењу шума и шумског земљишта у својини Републике Српске укључујући и обавезу одржавања, закључен 20.11.2009. године са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде, којим је прописано „корисник шума и шумског земљишта, уз обавезу одржавања ресурса које користи у својини Републике Српске, дужан је да очува, заштити и увећа вриједност шума и других потенцијала, свеукупног простора и садржаја у оквиру шумарског екосистема, обезбиједи услове за даљи развој и остваривање општекорисних функција шума и оствари најбољи економски ефекат у складу са законом и другим прописима“.

Потраживања из специфичних односа су исказана у износу од 163.709 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања код Дирекције и ШГ Зеленгора.

Код ШГ Зеленгора потраживања из специфичних послова су прецијењена за износ од 68.719 КМ (објашњено у тачки 6.1.1. извјештаја).

Друга краткорочна потраживања су исказана по основу:

- обрачунатих камата купцима због неблагоприятног плаћања у износу од 639.842 КМ, од чега се 339.356 КМ односи на ненаплаћена потраживања дуже од годину дана за која је у наведеном износу извршена исправка вриједности,
- потраживања од запослених у износу од 508.038 КМ (за огрев 245.304 КМ, коришћење телефона 27.689 КМ, мањкове 94.863 КМ, штете 41.910 КМ и остало 98.271 КМ), од чега се ненаплаћена потраживања дуже од годину дана односи 96.915 КМ за која је у наведеном износу извршена исправка вриједности,
- рефундација за накнаде плата од фондова у износу од 244.601 КМ (Фонд здравства 117.667 КМ, Фонд дјечије заштите 126.934 КМ),
- проширене репродукције шума од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, у износу од 187.655 КМ,
- потраживања од других републичких организација у износу од 151.644 КМ,
- потраживања за више уплаћен порез на добитак и остале врсте пореза у износу од 816.165 КМ и
- по другим различитим основама у износу од 145.317 КМ, од чега се на ненаплаћена потраживања дуже од годину дана односи 107.898 КМ за која је у наведеном износу извршена исправка вриједности.

Потраживања од запослених бруто и исправке вриједности у износу од 87.570 КМ су ненаплатива због застареле, потичу из 2014. године и нису предузимане мјере наплате (ШГ Клековача-Потоци).

Краткорочни финансијски пласмани су исказани у износу од 871.902 КМ бруто вриједности, 262.478 КМ исправке вриједности и 609.424 КМ нето вриједности, по основу краткорочних кредита и репрограмираних потраживања.

Краткорочни кредити су исказани по основу одложеног плаћања на рате одобрени купцима ниже вриједних дрвних сортимената (огрева) у износу од 686.027 КМ, од

чега је за 78.683 КМ извршена исправка вриједности, јер нису наплаћена у складу са уговором.

Репрограмирана потраживања од купаца за продате дрвне сортименте су исказана у износу од 185.885 КМ, од чега је за 183.785 КМ извршена исправка вриједности (код ШГ Јахорина, ШГ Височник и ШГ Романија).

ШГ Јахорина је исказало репрограмирана потраживања (36.521 КМ) по основу Уговора о репрограму потраживања који је закључен 2016. године са Удружењем пензионера Пале на период од 10 година. Годишња рата по репрограму износи 7.398 КМ и са 31.12.2020. године, све доспјеле рате по репрограму су измирене.

Ревизијом је утврђено да репрограмирана потраживања по овом основу нису правилно класификована по доспјећу (рочности), јер дио потраживања која доспијевају у року дужем од годину, од дана биланса у износу од 29.123 КМ, треба признати у оквиру дугорочних пласмана (кредита) у складу са чланом 6. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике. По наведеном основу више је исказана исправка вриједности репрограмираних потраживања а мање обрачунати приходи будућег периода за износ 36.521 КМ, јер је уговорено одложено плаћање и сходно томе признавање није извршено у складу са чланом 37. став (3) наведеног правилника.

ШГ Романија је 25.04.2018. године са купцем „Инвестер” д.о.о. закључило Уговор о преузимању и репрограму потраживања којим преузима од купца „Р-Инвест” д.о.о. Соколац укупан дуг од 117.228 КМ (главни дуг 67.503 КМ и камата 49.725 КМ) да измири главни дуг у 12 једнаких мјесечних рата, а потраживања по основу камату се стављају у фазу мировања, те ако се измири главни дуг биће отписана. Уговорено је да се испорука шумских дрвних сортимената може вршити у складу са потписаним авансним уговором уз изричит услов да се главни дуг исплаћује благовремено. Плаћање није извршено у складу са уговором, а у току 2019. године укупно је наплаћено 19.693 КМ (ни једна рата није уплаћена благовремено). Након тога, закључен је 24.01.2020. године Анекс Уговора којим се репрограмира преостали главни дуг од 42.184 КМ на рок од 12 једнаких мјесечних рата по 3.515 КМ. Иако „Инвестер” д.о.о. по Анексу Уговора није уплатио нити једну рату дуга, са истим су закључена четири авансна уговора о продаји по којима су шумски дрвни сортименати испоручени без авансне уплате и на дан биланса дуг је износио 23.856 КМ. Активности по наведеном основу нису проведене у складу са Уговором о преузимању и репрограму, чланом 8. Уговора о продаји дрвних сортимената, као и чланом 8. став (5) Одлуке о условима о начину и продаје шумских дрвних сортимената, којим је прописано да купци који имају доспјеле а неизмирене обавезе морају измирити дуговање прије почетка испоруке.

ШГ Височник је 18.06.2020. године са купцем „Ењаковић-Ма” д.о.о. Бијељина закључило Уговор о репрограму потраживања за испоручене дрвне сортименте, по којем се купац обавезује да дуг у износу од 144.206 КМ (главни дуг 105.080 КМ и камата 39.126 КМ), измири на начин да главни дуг од 105.080 КМ измири у 12 једнаких мјесечних рата по 8.884 КМ. Дуг се односи на уговоре закључене у току 2018. године, којима је уговорено авансно плаћање, а испорука дрвних сортимената је извршена без авансне уплате, што није у складу са чланом 8. Уговора, као и чланом 8. став (5) Одлуке о условима о начину и продаје шумских дрвних сортимената. Купац није измирио ни једну рату. Окружни привредни суд у Бијељини је 05.07.2021. године донио Рјешење о извршењу над покретним стварима.

Готовински еквиваленти и готовина су исказани у износу од 2.729.753 КМ бруто вриједности, исправке вриједности 25.694 КМ (новчана средства код Балкан ивентмент банке) и нето вриједности 2.704.059 КМ. Односе се на новчана средства на рачунима код пословних банака (2.684.496 КМ) и новчана средства у благајни код шумских газдинстава (19.326 КМ), те готовинске еквиваленте у износу од 237 КМ.

Пословање Јавног предузећа се обавља преко 116 пословних рачуна отворених код банака, од којих ШГ Градишка није документовало постојање новчаних средстава односно девизног рачуна код Адико банке (507 КМ), а ШГ Височник код НЛБ банке (942 КМ).

Стање на 9 жиро рачуна евидентираних у главној књизи исказано је у минусу од укупно 121 КМ, што није у складу са чланом 18. став (3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Стање издвојених новчаних средства на намјенском рачуну за просту репродукцију шума исказано је у износу од 166 КМ.

Стање на прелазном централном жиро-рачуну, на дан 31.12.2020. године, исказано је у износу 0 КМ, а у структури прелазног рачуна исказано је стање код шумских газдинстава Бања Лука (714.743 КМ), Оштрељ-Дринић (1.887.300 КМ), Градишка (1.387.269 КМ), Чемерница (2.115.116 КМ), Лисина (1.229.854 КМ), Ботин (307.901 КМ), Приједор (1.789.910 КМ), Рибник (1.017.517 КМ), Сјемећ (1.308.201 КМ), Маглић (2.145.725 КМ), Височник (5.373.994 КМ), Вучевица (818.711 КМ), Горица (2.766.308 КМ), Трескавица (121.031 КМ) и Клековача-Потоци (1.158.245 КМ), као и ИРПЦ (152.514 КМ), ЦГК (67.608 КМ) и Дирекције (-24.361.948 КМ).

Порез на додану вриједност је исказан у износу од 592.348 КМ.

Активна временска разграничења су исказана у износу од 2.973.878 КМ, а највећим дијелом се односе на потраживања по авансним фактурама (2.765.156 КМ) и остале обрачунате приходе код ШГ Чемерница (187.262 КМ).

Активна временска разграничења која се односе на остале обрачунате приходе код ШГ Чемерница су прецијењена у износу од 187.262 КМ (објашњено у тачки 6.1.1. извјештаја).

У поступку сачињавања финансијског извјештаја извршена су елиминације позиције активних временских разграничења које се односе на потраживања по интерним позајмицама (933.886 КМ) и потраживања од организационих дијелова на централном жиро рачуну у износу од 26.059.849 КМ.

Према Образложењу датом за потребе ревизије, потраживања од организационих дијелова на централном жиро рачуну се односе на потраживања шумских газдинстава, ИРПЦ и ЦГК у висини исказаних новчаних средства на прелазном централном жиро рачуну (24.361.948 КМ) и потраживања Дирекције (1.679.901 КМ), а ради се о новчаним средствима која су зарадили претходно поменути организациони дијелови Јавног предузећа, а потрошили организациони дијелови Јавног предузећа који су исказали обавезе према прелазном централном жиро рачуну у износу од 26.059.849 КМ (тачка 6.2.2.3. извјештаја), јер наведено се не односи на стање готовине него међусобних потраживања и обавеза.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- код свих организационих дијелова успостави вођење класе 9 - Обрачун трошкова и учинака у складу са Правилником о рачуноводственим

политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 7) и чланом 64. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике,

- *продаја шумских дрвних сортимената врши у складу са чланом 8. Одлуке о начину и условима продаје шумских дрвних сортимената у погледу услова испоруке и уговарања продаје, наплата потраживања врши у складу са роком дефинисаним по уговору, а у случају неплаћања, правовремено предузму законске мјере наплате које ће искључити могућност застареле потраживања,*
- *изврши свеобухватна анализа сумњивих и спорних потраживања у погледу њихове наплативости и донесу одговарајуће одлуке о даљем поступању сходно МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 3.2.3) и у складу са Правилником о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама (дио I тачка 3.),*

6.2.2. Пасива

Укупна пасива исказана је у износу од 156.730.517 КМ, а односи се на капитал, резервисања, одложене пореске обавезе и разграничене приходе и обавезе.

6.2.2.1. Капитал

Капитал је исказан у износу од 58.506.478 КМ, а односи се на основни капитал, резерве, ревалоризационе резерве, нераспоређени добитак и губитак до висине капитала.

Основни капитал је исказан у износу од 50.039.039 КМ, а односи се на капитал који је усаглашен са износом капитала уписаног у судском регистру.

Резерве су исказане у износу од 3.994.229 КМ, а односе се на законске резерве (3.903.716 КМ) и статутарне резерве (90.513 КМ).

Ревалоризационе резерве су исказане у износу од 116.005 КМ, а највећим дијелом се односе на резерве формиране у ранијем периоду код ШГ Бинач и ШГ Милићи (79.940 КМ), а за које нису могли идентификовати на шта се односе поменуте резерве.

Нераспоређени добитак је исказан је у износу од 43.068.329 КМ, а односи се на нераспоређени добитак ранијих година (42.894.240 КМ) и нето добитак текуће године (174.089 КМ). Нераспоређени добитак ранијих година исказан је код 16 организационих дијелова Јавног предузећа.

Губитак до висине капитала је исказан у износу од 38.711.124 КМ, а односи се на губитак ранијих година исказан код 15 организационих дијелова Јавног предузећа.

6.2.2.2. Резервисања, одложене пореске обавезе и разграничени приходи

Резервисања, одложене пореске обавезе и разграничени приходи су исказани у износу од 12.689.309 КМ, а односе се на резервисања за трошкове обнављања природних богатстава, резервисања за накнаде и бенефиције запослених, разграничене приходе и примљене донације и остала дугорочна резервисања.

Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава су исказана у износу од 3.625.443 КМ, а односе се на резервисања за просту репродукцију шума (3.573.776 КМ), резервисања за ревитализацију осталих шумских производа (39.556 КМ) и резервисања по основу донације по пројекту очувања Панчићеве оморице из ИПА програма у износу од 12.111 КМ.

Резервисања за просту репродукцију шума се односе на резервисања за трошкове обнављања природних богатстава-шума у складу са чланом 89. став (1) Закона о шумама којим је прописано да се накнаде за коришћење шуме и шумског земљишта у својини Републике (средства за просту репродукцију) издвајају из оствареног укупног прихода корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, с тим да издвојена средства не могу бити мања од 10% вриједности продатих шумских сортимената утврђеној по цијенама у шуми на пању, по ценовнику корисника шума и шумског земљишта у својини Републике, а чланом 89. став (2) Закона о шумама је прописано да се наведена накнада уплаћује (издваја) на посебан намјенски рачун за просту репродукцију шума.

У 2020. години, укупно је укалкулисана обавеза по основу накнаде за коришћење шуме и шумског земљишта (средства за просту репродукцију) у износу од 12.788.041 КМ, а са почетним стањем од 3.368.679 КМ (неоправдана резервисања за средства просте репродукције из претходних година), што са 31.12.2020. године укупно износи 16.156.721 КМ, од чега је у току 2020. године оприходован износ од 12.582.945 КМ по основу шумско-узгојних радова који се углавном врше у властитој режији, изградње и одржавања путева (у властитој режији или по основу радова других правних лица) и израде шумско привредних основа.

Наведеним чланом 89. став (4) Закона о шумама, између осталог је дефинисано да се средства просте репродукције користе и у сврху финансирања пројектовања, изградње, реконструкције и одржавања шумских камионских путева. По основу извршених радова на одржавању шумских камионских путева у значајној мјери се правдају средства просте репродукције и за иста се паралелно кроз ванбилансну евиденцију увећава и позиција улагања у туђа основна средства-проста репродукција.

Одређена шумска газдинства посједују властиту грађевинску оперативу (грађевинске машине и одговарајуће ресурсе) тако да највећи дио радова на одржавању путева извршавају у властитој режији. Пропорционално учешће ових улагања код правдања средстава просте репродукције из године у годину има тренд раста. Одржавање одређених путних праваца је обухваћено изведбеним пројектима које сачињавају шумска газдинства, чија надлежна лица уједно врше и надзор тих радова, за разлику од улагања у изградњу и реконструкцију путева, гдје се за исте од стране овлаштених правних лица израђује пројекат, а надзор најчешће врше друга правна лица. Обзиром на наведено, као и специфичност тј. подложности временским приликама отежана је контрола извршених радова, затим обим и фреквентност наведених радова са једне и ограничене ресурсе надлежних контролних органа с друге стране, присутност ризика од признавања радова текућег одржавања који се нису десили или су се десили у мањем обиму од признатих код наведених радова је значајан. Јавно предузеће није извршило идентификацију и процјену ризика везано за наведени процес, као и даља поступања за отклањање или свођење истог на прихватљиву мјеру.

У сврху јаснијег одређења и начина вредновања трошкова код шумско-узгојних радова Јавно предузеће је 2002. године усвојило Јединствене норме радова у шумарству. Обзиром да Законом о шумама и наведеним нормама, поједине врсте шумско-узгојних радова (којима се дијелом правдају средства просте репродукције), нису јасно дефинисане и за исте нису дате норме за обрачун трошкова, што је пројектантима извођачких пројеката за шумско узгојне радове отежавало њихову израду, као и начин вредновања (одређени радови су различито вредновани и правдани кроз просту репродукцију, нпр њега природних састојина).

У Мастер плану пошумљавања и газдовања шумским културама Републике Српске (који је у 2020. години урадио Шумарски факултет у Бања Луци за потребе Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде) у поглављу Економско-финансијска анализа мастер плана пошумљавања поред осталог наведено је да је утврђена несистематичност у припреми извођачких пројеката за појединачна шумска газдинства и указано на потенцијалне проблеме и недостатке са којима се сусрећу пројектанти приликом садашњег начина израде извођачких пројеката и обрачуна расхода за претходну припрему површина, пошумљавање и његу.

Јавно предузеће је у јуну 2021. године донијело Одлуку којом се усклађују називи шумско-узгојних радова, те прописује јединствена процедура начина њихове реализације као и форма заглавља табеле плана шумско-узгојних радова који ће као такви бити саставни дио садржаја шумскопривредних основа и планско-извјештајне документације.

У ШГ Бања Лука у 2020. години кроз просту репродукцију су правдани трошкови шумско-узгојних радова који се односе на његу шумских састојина у укупном износу од 159.171 КМ. За наведене радове обрачунати су трошкови у висини једне дневнице по хектару укупне површине која је обухваћена планом сјеча за 2020. годину пословође који ради у надзору и осталих и директних трошкова у износу од 55.685 КМ. Наведени радови до 2021. године, односно до доношења Одлуке којом се усклађују називи шумско-узгојних радова, те прописује јединствена процедура начина њихове реализације, нису били нормирани, односно обухваћени Јединственим нормама радова у шумарству нити другим нормативним актом. Наведеном Одлуком обухваћени су и ови радови гдје је наведено да, имајући у виду да реализација ових радова практично обухваћена планом сјеча, извршени радови на пословима његе природних састојина се дијелом оприходују као шумскоузгојни радови и то на начин да се исказе трошак у виду бруто дневнице по 1 ха стручног лица на узгоју шума који обавља надзор над извођењем радова, а приказује се цјелокупно третирана површина. Према наведеном више су правдана средства просте репродукције која се односе на остале и индиректне трошкове у најмањем износу од 55.685 КМ, те су по овом основу потцијењене обавезе по основу средстава просте репродукције, а прецијењени приходи извршени у властитој режији и резултат текуће године.

У ШГ Борја укупна остварена реализација по цијенама на пању износила је 490.656 КМ, а за просту репродукцију је укалкулисан износ од 484.116 КМ, односно за 6.540 КМ мање, те су по овом основу потцијењени трошкови по основу резервисања за обнављање природних богатстава-проста репродукција шума, обавезе по основу резервисања за просту репродукцију, а прецијењен резултат текуће године.

Код ШГ Јахорина, у Записнику о контроли извршених радова и утрошка средстава просте репродукције шума (контролом су одабрани шумско-узгојни радови приказани Обрасцем 1 за мјесец август 2020. године) од 13.10.2020. године, коју је извршило Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде између осталог утврђено је да су код припреме земљишта за природно подмлађивање нереално високи остали трошкови (највећим дијелом се односе на трошкове превоза радника гдје је обрачунато да исти износе 242 КМ по хектару) и да они чине 45% од директних трошкова, а укупно пројектовани трошкови припреме земљишта по хектару износе 1.013 КМ, док код радова који се односе на његу природног подмлатка остали трошкови су мањи од 10% износа директних трошкова (обрачунати су трошкови превоза од 30-66 КМ по хектару), а пројектовани укупни трошкови по хектару износе 703 КМ. Утврђена разлика укупних трошкова по хектару код ове двије врсте шумско-

узгојних радова од 310 КМ по хектару је значајна, а настала је углавном услед различитог обрачуна трошкова превоза радника, иако се код обје врсте шумско-узгојних радова ради о истој ствари, трошковима превоза радника који би требали бити исти обзиром да се наведене врсте шумско-узгојних радова проводе на истим објектима. У 2020. години по наведеном настале су и разлике у најмањем износу од 28.088 КМ, за колико су више правдана средства просте репродукције (у наведеном газдинству је почела примјена нових калкулација од момента контроле извршених радова, односно од октобра 2020. године, без ретроактивне корекције обрачуна). По наведеном основу, у најмањем износу од 28.088 КМ, потцијењене су обавезе по основу средстава просте репродукције, а прецијењени приходи по основу послова извршених у властитој режији и финансијски резултат текуће године.

Резервисања за накнаде и бенефиције запослених су исказана у износу од 2.040.268 КМ, а односе се на евидентирана резервисања за накнаде и бенефиције запослених на основу Актуарског обрачуна за 2020. годину.

Разграничени приходи и примљене донације су исказане у износу од 6.524.428 КМ, а односе се на донирана средства за израду интегралног информационог система од стране Владе Републике Српске (6.214.950 КМ) и остале разграничене приходе и примљене донације (309.478 КМ).

Остали разграничени приходи и примљене донације који су исказани код ЦСРП у износу од 300.650 КМ, односе се на евидентирање новчаних средстава по основу закљученог Споразума са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске о коришћењу средстава од поврата ПДВ-а у оквиру пројекта „Одрживо управљање шумама и крајолицима” у складу са захтјевима МРС 20 – Рачуноводство државних давања и објелодањивања државних помоћи.

Остала дугорочна резервисања су исказана у износу од 499.170 КМ, а највећим дијелом се односе на резервисања за процијењене трошкове судских спорова 13 организационих дијелова у износу од 498.858 КМ од чега су у 2020. години 4 организациона дијела извршила резервисање у износу од 23.554 КМ, а остало су резервисања из ранијег периода која су највећим дијелом исказана код ШГ Градишка (304.984 КМ) и ШГ Горица (79.005 КМ).

Највећи дио организационих дијелова Јавног предузећа није вршио процјену исхода судских спорова и није у пословним књигама евидентирало могуће ефекте на финансијски извјештај по основу признавања резервисања и промјене резервисања у складу са захтјевима параграфа 36-39 и 59-62 МРС 37 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се:

- **обавеза по основу накнаде за коришћење шуме и шумског земљишта у својини Републике (средства за просту репродукцију) издвајају и користе у складу са чланом 89. став (1. и 4.) Закона о шумама,**
- **врши процјена исхода судских спорова и евидентирају могући ефекти на финансијске извјештаје по основу процјене (признавања и укидања резервисања) у складу са захтјевима параграфа 36-39 и 59-62 МРС 37 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина.**

6.2.2.3. Обавезе

Обавезе су исказане у износу од 85.534.730 КМ, а односе се на дугорочне и краткорочне обавезе.

Дугорочне обавезе су исказане у износу од 19.019.533 КМ и чине их дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе.

Дугорочни кредити су исказани у износу од 17.528.966 КМ, а односе се на дугорочне обавезе по основу Уговора о дугорочном кредиту код НЛБ банке а.д. Бања Лука (у даљем тексту: НЛБ банка) за финансирање набавке интегрисаног информационог система у износу од 4.826.875 КМ и за израду сортиментних и запреминских таблица у износу од 702.091 КМ, као и Уговора о дугорочним кредитима код НЛБ банке у износу од 6.000.000 КМ и „UniCredit” банке а.д. Бања Лука (у даљем тексту: Уникредит банка) у износу од 6.000.000 КМ за рефинансирање постојећег дуга (рефинансирање инвестиција и финансирање постојећих обавеза).

У 2019. години, закључен је Уговор о дугорочном кредиту код НЛБ банке у износу од 6.300.000 КМ, рок отплате од 8 година и грејс период од једне године. Кредит је намјењен за набавку интегрисаног информационог система у износу од 5.500.000 КМ и за израду сортиментних и запреминских таблица у износу од 800.000 КМ.

У 2020. години у складу са Одлуком Надзорног одбора, Одлуком Владе Републике Српске о давању сагласности („Службени гласник Републике Српске” број 44/20) Јавно предузеће шумарства је закључило уговоре о кредитима са Уникредит банком (6.000.000 КМ) и НЛБ банком (6.000.000 КМ). Уговорима је дефинисан рок отплате од 6 година, грејс период од једне године и начин отплате кредита у 60 једнаких мјесечних анuitета, а кредити су намјењени за рефинансирање постојећег дуга-рефинансирање инвестиција и финансирање пренесених обавеза. Као обезбјеђење кредита, поред датих мјеница, уписа заложног права на покретну имовину, уписа хипотеке на непокретну имовину дате су и Гаранције Владе Републике Српске (Министарства финансија и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде).

Остале дугорочне обавезе су исказане у износу од 1.490.567 КМ, а највећим дијелом се односе се на обавезе по основу емитованих дугорочних хартија од вриједности (обвезница) у износу од 1.218.953 КМ.

У 2018. години, Комисија за хартије од вриједности Републике Српске је сходно одлуци Надзорног одбора Јавног предузећа одобрила емисију 35.000 обвезница номиналне вриједности 100 КМ по обвезници и роком доспијећа од 3 године.

Обавезе по основу емитованих дугорочних хартија од вриједности (обвезница) које на плаћање доспијевају у наредној години нису класификоване као краткорочне финансијске обавезе, што није у складу са чланом 29. став (14) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике, због чега су прецијењене остале дугорочне обавезе, а потцијењене остале краткорочне обавезе за износ од 1.218.953 КМ.

Краткорочне обавезе су исказане у износу од 66.515.197 КМ, а чине их краткорочне финансијске обавезе (7.238.903 КМ), обавезе из пословања (23.110.613 КМ), обавезе из специфичних послова (3.676 КМ), обавезе за зараде и накнаде зарада (19.462.128 КМ), друге обавезе (3.328.142 КМ), обавезе за порез на додату вриједност (1.406.663 КМ) и обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине (7.828.727 КМ) и пасивна временска разграничења у износу од 4.136.345 КМ.

Краткорочне финансијске обавезе су исказане у износу од 7.238.903 КМ, а највећим дијелом се односе на дио дугорочних финансијских обавеза које за плаћање доспијевају у периоду од годину дана (7.216.783 КМ).

Дио дугорочних финансијских обавеза које доспијевају за плаћање чине обавезе по основу кредита код Нове банке а.д. Бања Лука (6.445.749 КМ) и кредита код НЛБ банке за финансирање набавке интегрисаног информационог система (673.125 КМ) и за израду сортиментских и запреминских таблица у износу од 97.909 КМ.

У 2017. години, у складу са Одлуком Надзорног одбора, закључен је Уговор о дугорочном кредиту са Новом банком а.д. Бања Лука. Кредит у износу од 25.888.452 КМ одобрен је на период од 54 мјесеца, а намјењен је за плаћање дијела текућих обавеза и обавеза из ранијих година.

Обавезе из пословања су исказане у износу од 23.110.613 КМ, а највећим дијелом се односе на обавезе по основу примљених аванса (7.401.019 КМ), обавезе према добављачима у земљи (15.059.772 КМ) и остале обавезе из пословања у износу од 583.356 КМ.

Остале обавезе из пословања највећим дијелом се односе на обавезе по основу проширене репродукције односно неоправданих средстава за проширену репродукцију дозначених од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (564.991 КМ), од чега су најзначајније код ЦГК (156.992 КМ), ШГ Бања Лука (121.769 КМ), ШГ Клековача-Потоци (87.859 КМ) и ШГ Горица (51.494 КМ).

Обавезе за зараде и накнаде зарада су исказане у износу од 19.462.128 КМ, а највећи дио се односи на обавезе за плату послужења опорезивања (5.605.817 КМ), обавезе за порезе на лична примања (535.093 КМ), обавезе за доприносе на зараде (11.667.806 КМ), као и обавезе за остала лична примања у износу од 627.127 КМ.

Обавезе за нето зараде највећим дијелом се односе на обавезе за мјесец децембар 2020. године, док се обавезе за порезе на зараде односе у просјеку на обавезе за задња два мјесеца 2020. године. Обавезе за доприносе на зараде се у просјеку односе на обавезе за четири мјесеца 2020. године (од једног до девет мјесеци у зависности од организационих дијелова).

Друге обавезе су исказане у износу од 3.328.142 КМ, а највећим дијелом се односе на обавезе за дивиденде (2.845.405 КМ), обавезе према запосленима (213.240 КМ), обавезе за чланарине Привредној комори (76.247 КМ), обавезе према физичким лицима по основу уговора о дјелу (51.740 КМ) и уговора о привременим и повременим пословима у износу од 66.976 КМ.

Обавезе за дивиденде се односе на обавезе по основу Одлуке Владе Републике Српске у функцији Скупштине Јавног предузећа, о расподјели добити Јавног предузећа исказане на дан 31.12.2017. године („Службени гласник Републике Српске” број 82/18).

Обавезе према запосленима чине обавезе према запосленима за превоз (166.675 КМ), трошкове службеног путовања (3.745 КМ) и остале обавезе (42.820 КМ).

Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине су исказане у износу од 7.828.727 КМ, а односе се на обавезе за порезе и друге дажбине (7.521.115 КМ), обавезе за доприносе (52.571 КМ), обавезе за порез и доприносе обрачунате за исплате физичким лицима ван радног односа (150.574 КМ) и остале обавезе за порез, доприносе и друге дажбине (104.467 КМ).

У оквиру обавезе за порезе и друге дажбине исказане су обавезе по основу надокнада за развој неразвијених дијелова општине са које потичу продати сортименти у износу од 7.306.846 КМ, које се у складу са чланом 89. став (6) Закона о шумама обрачунавају у висини од 10% финансијских средстава остварених

продајом шумских сортимената утврђених по ценовнику, по цијенама франко камионски пут, а сходно члану 89. став (10) поменутог закона плаћају квартално.

Дио поменутих обавеза, за које јединице локалне самоуправе нису доставиле шумским газдинствима Годишњи план о утрошку намјенских средстава на који је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде дало сагласност (неблаговремено, достављено без сагласности или дјелимичне сагласности), шумска газдинства су аналитички посебно евидентирала на истом синтетичком конту третирајући их као непријављене обавезе (обавезе за које није поднесена пријава Пореској управи) у укупном износу од 1.237.262 КМ.

Ревизијом је утврђено да је надокнада за развој неразвијених дијелова општина за 2020. годину, мање обрачуната у најмањем износу од 337.836 КМ, јер код највећег броја шумских газдинстава приликом обрачуна у основицу није узета реализација шумских дрвних сортиментата на пању тј. у дубећем стању, што није у складу са чланом 89. став (6) Закона о шумама. Обавезу за наведену надокнаду правилно је обрачунало 7 шумских газдинстава (ШГ Сјемећ, ШГ Бирач, ШГ Милићи, ШГ Лисина, ШГ Оштрељ-Дринић, ШГ Горица и ШГ Клековача-Потоци).

Пасивна временска разграничења су исказана у износу од 4.136.345 КМ, а односе се на обрачунате приходе будућег периода по основу аванских фактура (2.360.587 КМ), одложене приходе и примљене донације (1.158.600 КМ), разграничене приходе по основу потраживања (216.628 КМ) и краткорочна резервисања (387.260 КМ).

Одложене приходе и примљене донације чине примљене донације у улагањима на туђим некретнинама (479.774 КМ) и опреми (285.252 КМ), као и остали одложени приходи и примљене донације (393.574 КМ) који су највећим дијелом евидентирани код ИРПЦ и односе се на разграничене приходе по основу израда студије о потенцијалима осталих производа у шумарству (44.443 КМ) и израде запреминских и сортиментних таблица (312.274 КМ).

Одложени приходи и примљене донације се потцијењене за износ од 100.000 КМ који се односи на ШГ Добој (образложено у тачки 6.1.1.1. извјештаја).

Разграничени приходи по основу потраживања највећим дијелом су исказани код ШГ Рибник (155.182 КМ) и односе се на потраживања од осталих организационих дијелова по основу изградње жичаре, а у складу са одлуком Управе о суфинансирању дијела трошкова услуга на транспорту шумско-дрвних сортимената жичаром у ШГ Рибник, у сврху израде јединственог норматива и калкулације цијене коштања рада жичаре на извозу шумско-дрвних сортимената од 15.10.2020. године.

Краткорочна резервисања се односе на резервисања по основу расхода затезних камата и трошкова принудне наплате по рјешењима о принудној наплати достављених од стране Пореске управе Републике Српске.

У 2020. години нису евидениране новонастале обавезе по основу трошкова принудне наплате и затезних камата у најмањем износу од 265.468 КМ (тачка 6.1.2. извјештаја).

У поступку сачињавања финансијског извјештаја извршене су елиминације позиције пасивних временских разграничења које се односе на обавезе по интерним позајмицама (933.886 КМ) и обавезе према прелазном централном жиро рачуну у износу од 26.059.849 КМ.

Обавезе према прелазном централном жиро-рачуну исказало је 14 организационих дијелова Јавног предузећа односно шумска газдинстава Бирач (4.415.835 КМ), Јахорина (3.484.509 КМ), Врбања (2.973.828 КМ), Борја (2.634.909 КМ), Дрина

(1.750.695 KM), Романија (1.619.315 KM), Панос (1.415.835 KM), Зеленгора (1.345.765 KM), Милићи (1.224.262 KM), Мајевица (645.032 KM), Добој (383.339 KM), Ботин (322.384 KM), као и ЦСРП (3.284.284 KM) и ШК Огњиште (218.636 KM).

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбеди да се:

- **дугорочне обавезе које на плаћање доспијевају у наредној години класификују као краткорочне обавезе у складу са чланом 29. став (14) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике,**
- **обрачун надокнаде за развој неразвијених дијелова општине са које потичу продати шумски дрвени сортименти врши у складу са чланом 89. став (6) Закона о шумама.**

6.2.3. Ванбилансна евиденција

У Билансу стања, на дан 31.12.2020. године, исказане су позиције ванбилансне активе у износу од 7.062.068.417 KM бруто вриједности, исправке вриједности 11.796.084 KM и нето вриједности 7.050.272.333 KM и ванбилансне пасиве у износу од 7.050.272.333 KM. Нето вриједност ванбилансне активе чини земљиште (592.405.060 KM), шуме (6.375.693.177 KM), шумски камионски путеви (65.666.212 KM) и остала ванбилансна актива у износу од 16.507.884 KM.

Земљиште се односи на шумско земљиште (486.150.870 KM), земљиште додијељено на трајно кориштење (101.574.600 KM) и пољопривредно земљиште (4.679.590 KM).

У 2020. години исказано је укупно повећање вриједности шума за износ од 119.476.819 KM. Вриједност шума је повећана по основу прираста шума (293.198.921 KM) и улагања у просту и проширену репродукцију (6.335.082 KM), а смањена је по основу реализације тј. посјеченог етата (177.793.527 KM) и штета (2.263.657 KM). Такође, вриједност шума се увећава за извршена улагања у шумскоузгојне радове, односно пошумљавање сваке године.

Шумски камионски путеви су Уредбом Владе Републике Српске из 1999. године искњижени из билансне у ванбилансну евиденцију. Уредбом Владе Републике Српске о књиговодственом евидентирању инвестиција у шумарству и изграђених шумских камионских путева из 2006. године („Службени гласник Републике Српске” број 25/06), а у складу са препорукама Главна служба за ревизију јавног сектора, шумски камионски путеви су искњижени из ванбилансне у билансне евиденције. У складу са чланом 7. став (4) Закона о шумама („Службени гласник Републике Српске” број 75/08), Влада Републике Српске је, у 2010. години, донијела Одлуку којом се налаже Јавном предузећу да шумске камионске путеве искњижи из билансне у ванбилансну евиденцију, што је Јавно предузеће и учинило, а ради се о шумским камионским путевима који су враћени из ванбилансне у билансе евиденције сходно Уредби из 2006. године. Од 2007. године шумски камионски путеви који су финансирани (изграђени) средствима Јавног предузећа воде се у билансним евиденцијама на позицији улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми и на исте се обрачунава амортизација.

Вриједност шумских камионских путева у 2020. години, повећана је за износ извршених улагања од 5.076.671 KM, а умањена за износ обрачунате амортизације од 1.464.749 KM.

У оквиру остале ванбилансне активе исказане у износу од 16.507.884 KM евиденирана су улагања из просте и проширене репродукције у шумскопривредну и

ловну основу, ловне објекте, заштиту шума од пожара и инсеката (клопке, пестициди, феромони, превентивне мјере), деминирање и слично (14.058.032 КМ), као и остали грађевински објекти (водоводи, резервоари, ски лифтови и друго) у износу од 2.449.852 КМ. Вриједност остале ванбилансне активне, у 2020. години, повећана је за износ извршених улагања од 1.460.073 КМ, а умањена за износ обрачунате амортизације осталих грађевинских објеката од 8.245 КМ.

Остала ванбилансна евиденција код ШГ Романија је прецијењена у износу од 347.842 КМ, јер је евидентирана имовина (Ски лифт Пуховац 156.155 КМ и Ски лифт Равна Романија 190.921 КМ) која је у 2006. години пренесена без накнаде скијашким клубовима. Такође, већи дио шумских газдинстава није могао идентификовати на шта се односе остали грађевински објекти евидентирани ванбилансно.

6.3. Биланс токова готовине

У Билансу токова готовине (Извјештај о токовима готовине) укупни приливи готовине износе 215.331.109 КМ, а укупни одливи износе 213.532.372 КМ. Нето прилив (повећање) готовине износи 1.798.737 КМ, готовина на почетку обрачунског периода износи 905.322 КМ, а готовина на крају обрачунског периода износи 2.704.059 КМ, што одговара готовини исказаној у билансу стања.

У билансу токова готовине нису исказани приливи готовине из активности финансирања у износу 12.000.000 КМ, који се односе на новчане приливе по основу дугорочних кредита код Уникредит банке (6.000.000 КМ) и НЛБ банке (6.000.000 КМ), што није у складу са захтјевом МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 17) и чланом 16. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике. Претходно наведено има за посљедицу да ни презентоване позиције токова готовине из пословних активности и активности инвестирања не одражавају токове готовине сачињене у складу са захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине (параграф 14 и 16) односно у складу са чланом 8-15. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се у Билансу токова готовине новчани приливи и одливи презентују у складу са захтјевима МРС 7 - Извјештај о токовима готовине и Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањено је да су финансијски извјештаји Јавног предузећа састављени у складу са начелом сталности пословања.

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

Јавно предузеће није у Напоменама уз финансијске извјештаје објелоданило потпуне информације о потенцијалним обавезама и потенцијалној имовини по основу судских спорова у складу са захтјевима параграфа 84-92 МРС 37 - Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална имовина и није евидентирало могуће финансијске ефекте на финансијске извјештај у виду признавања резервисања и промјене резервисања по основу процјене исхода судских спорова (тачка 6.2.2.2. извјештаја).

Наиме, у Напоменама је објелодањена информација, да се Јавно предузеће повремено јавља као тужена страна у споровима по више основа тј. да је покренуто 112 судских спорова укупне вриједности 4.239.883 КМ, да је у току 390 судских спорова који се воде против дужника због наплате потраживања укупне вриједности 16.345.513 КМ, те мишљење да исход наведених спорова неће имати додатно материјално значајан утицај на финансијске извјештаје у будућности.

Јавно предузеће је за потребе ревизије доставило детаљнију и потпуну Информацију о судским споровима у којој су наведени поменути спорови са износом главног дуга (код одређених спорова са трошковима камата и поступка), странке у спору, предмети и вриједности спора, те стање рјешености са проценом исхода спора. Наведено је да је Јавно предузеће тужена страна у 84 судска спора укупне вриједности 4.372.098 КМ, да је у току 236 судских спорова који се воде против дужника због наплате потраживања укупне вриједности 12.225.614 КМ.

6.6. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за 2020. годину сачињене су и Напомене, које садрже основне информације о Јавном предузећу, информације о основама за припрему и презентацију финансијских извјештаја, изјаву о усаглашености са МСФИ и преглед значајних рачуноводствених политика.

Напомене уз финансијске извјештаје не пружају на потпун и систематичан начин све додатне информације о билансним позицијама презентованим у финансијским извјештајима и објелодањивања које захтјевају МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграфи 112 (под б,ц) и 113) и остали Међународни рачуноводствени стандарди и Међународни стандарди финансијског извјештавања, јер нису објелодањене:

- информације које се односе на износ свих отписа залиха признатих по основу рекламација купаца дрвних сортимената и други отписи признати као расход током периода, као и околности које су довеле до укидања отписа залиха у складу са захтјевима МРС 2 - Залихе (параграф 36),
- тачне информације о бруто књиговодственој вриједности и акумулираној исправци вриједности за сваку ставку некретнина, постројења и опреме признатих у финансијским извјештајима у складу са захтјевима МРС 16- Некретнине, постројења и опрема, параграф 73 (тачка д),
- додатне информације о постојању и износу ограничења у власништву, као и некретнинама и опреми која је заложена као гаранција за кредите у складу са захтјевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема, параграф 74 (тачка а),
- додатне информације о исказаном добитку и губитку организационих дијелова у складу са захтјевима МСФИ 8 – Сегменти пословања, параграф 21 (тачке б,ц).

Препоручује се директору Јавног предузећа да обезбиједи да се у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују и додатне информације у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја и осталих Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

Ревизијски тим

Драган Милошевић, с.р.

Слободанка Миловић, с.р.

Божидар Кувелџа, с.р.

Милијана Стојаковић Обрадовић, с.р.

Владимир Граховац, с.р.